

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR

Justitiestraat, 21, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

WIJZIGINGEN VAN DE RECHTERLIJKE GEBIEDEN

De Toestand van de Vrederechten

De Wet van 18 Juli 1869 op de Rechterlijke Organisatie voorzag in elk rechterlijk kanton van het Rijk één Vrederechter en twee plaatsvervangende. Tevens voorzag dezelfde wet de mogelijkheid dat, indien de noodwendigheden van den dienst het eischten, de Koning een Vrederechter met den dienst van een aanpaalend kanton kon gelasten. Van deze mogelijkheid werd in de laatste jaren om reden van bezuiniging ruimschoots gebruik gemaakt. Aldus hechtte het Parlement, o.m. in verband met de Vrederechten, zijn goedkeuring aan den tekst van de wet van 20 Juli 1926 over de schorsing van sommige rechterlijke benoemingen. Krachtens deze wet, telkens de zetel van een Vrederecht vacant kwam uit hoofde van overlijden of ontslagname van den effectieven titularis, werd sedertdien de Vrederechter van het nevenstaande kanton gelast met de bekleeding van den openvallenden zetel, zoodat, sedert 20 Juli 1926, geen benoemingen van nieuwe Vrederechters voor de openstaande kantons meer werden gedaan.

Behalve door redenen van bezuiniging werd de wetgever van voornoemde wet van 1926 ook geïnspireerd door beschouwingen van praktischen aard, o.m. door het feit van het te weinig werk voor sommige titularissen van landelijke Vrederechten.

Op dit oogenblik en in gevolge de ver-

melde grendelwet van 1926 zijn er nog slechts 171 Vrederechters in functie voor de bij de wet van 1869 voorziene 230 kantons.

De Wet van van 28 Oogst 1928 (art. 2) aarzeld niet nog een stap verder te gaan dan de wet van 1926; zij bepaalde, dat deze laatste wet van kracht zou blijven tot den dag, waarop een algemeen wetsontwerp tot vermindering van het personeel der Hoven en Rechtbanken aan het Parlement ter goedkeuring zou voorgelegd worden. De wet van 1928 liet dus verstaan dat, zoo de bovenvermelde beweegredenen, welke de reduceering van het aantal Vrederechten voor gevolg hadden gehad, in de toekomst zouden blijven voortbestaan, wij ons zouden mogen verwachten aan een wettelijke regeling, die de vermindering van de Vrederechten, van 230 tot op 171 meestens, definitief zou komen vastleggen. We nemen daarbij aan, dat ook de wet van 1928 hoofdzakelijk uitging van het standpunt, dat bezuinigingen noodzakelijk waren. We mogen immers toch wel niet veronderstellen, dat het in de bedoeling lag van den wetgever van 1928, de van oudsher welingerichte instelling van de kantonale Vrederechten aan te vallen hetzij in hun aantal, hetzij in hun bestemming.

Waren daar niet de algemeene crisis der zaken en de slechte finantieele toestand van de staatskas, dan zouden 230 kantonale Rechters

zeker heden ten dage lang niet te veel zijn om in peis en vrede de geschillen hunner rechts-onderhoorigen te beslechten. Mochten enkele dezer «peysmakers of peisierders» in sommige landelijke streken van Vlaanderen of elders in het hartje van de Kempen niet steeds zoo heel veel zaken te vonnissen krijgen, dit zou in normale en welvarende tijden geen bezwaar wezen; hoofdzaak is en blijft immers dat zij instaan voor een goede en perfecte rechtsbedeeling.

Overigens zonder ook maar in het minst inbreuk te maken op de organieke instelling van de kantonnale peisgerechten, kan men heel gemakkelijk aan het zg. gemis aan «veel» werk of aan het zg. gebrek aan «veel» zaken in sommige Vrederechten op den buiten verhelpen, nl. door een verdere uitbreiding van de materiele bevoegdheid der Vrederechters te voorzien, voortgaande op den weg, reeds ingeslagen door het Koninklijk Besluit van 13 Januari 1935.

Dit K.B. heeft thans voor gevolg gehad, dat zekere Vrederechters, op grond van de grendelwet van 1926 belast met het werk van een aanpalend vacant kanton, hun handen meer dan vol hebben gekregen en hun dagen waarachtig niet in ledigheid kunnen slijten. En wat betreft hun collega's, die enkel het eigen kanton hebben te bedienen, ook zij kunnen niet, zelfs in een landelijk kanton hun brood eten in ledigheid, indien zij tenminste plichtbewust en gewetensvol het hun toevertrouwd ambt trachten te vervullen.

Verder heeft een goede rechtsbedeeling er alles bij te verliezen, zoo het getal der kantonnale Vrederechten stelselmatig verminderd wordt, dan wanneer het aantal zaken er voortdurend blijft toenemen.

Het K.B. van Januari 1935 heeft zonder twijfel één der redenen weggenomen, die de grendelwet van 1926 motiveerden, zoodat deze in de toekomst beter dan ook geen toepassing meer zou gevonden hebben! In plaats daarvan kregen we een op 15 December 1938 door den toenmaligen Minister van Justitie Mr. Pholien bij den Senaat neergelegd wetsontwerp, dat allerminst bevrediging kan schenken. Dit wetsontwerp, waarin velen de opheffing der grendelwet hadden verwacht, kwam tot eenieders verwondering den huidige toestand niet alleen bekrachtigen, doch nog verscherpen: het voorziet het reduceeren van de thans 171 in functie

zijnde Vrederechters tot een maximum aantal van 147!

Om hiertoe te kunnen overgaan, «werd, zegt het neergelegd ontwerp, in elke provincie van het Rijk, aan een uit magistraten, advocaten en ambtenaren bestaande commissie opdracht gegeven een kantonnale, geografische indeeling voor te stellen, waarbij met de moderne verkeersmiddelen, de sterkte van het bevolkingscijfer en tevens het gewestelijk karakter van deze bevolking rekening zou gehouden worden». Of met al deze inderdaad belangrijke factoren, inzonder met het gewestelijk karakter van een bepaalde bevolking uit een bepaald gebied, steeds voldoende rekening is gehouden zullen we straks onderzoeken.

De nieuwe kantonnale, geografische indeeling brengt mede een geleidelijke afschaffing van (230 — 147) 83 Vrederechten. Over het algemeen zijn het de Vrederechten van 4e of 3e klas, welke dit lot zouden ondergaan. Aan de huidige *groepeering* van twee of meer *volledige* kantons in den dienst van één enkelen Vrederechter wordt door het neergelegd ontwerp een einde gesteld, doordat het eerder de *samenstelling* zelf van de kantons verandert.

Het ontwerp heeft dus enerzijds een voordeel: het doet ophouden het samenvoegen van twee kantons, welke samenvoeging bijzonder hinderlijk was, nog afgezien van den overlast aan werk, dien zij meebracht, wanneer een kanton openviel van hoogere klas en dan gevoegd werd bij een kanton van lagere klas; doch anderzijds heeft het dit groot nadeel dat het de grenzen van de bestaande kantonnale gebieden vrij willekeurig wijzigt.

Hier een volledige aanduiding geven van deze grenzenwijziging over gansch het Rijk, is ons wegens plaatsgebrek niet mogelijk. We zullen ons dan ook ten exemplatieven titel bepalen bij één enkel arrondissement en in ditzelve de kantonnale herindeeling, door het wetsvoorstel Pholien voorgesteld, nagaan: het arrondissement Gent.

Moest het Parlement zijn goedkeuring hechten aan het ontwerp Pholien dan zou het in het Gentsche er als volgt gaan uitzien: drie Vrederechters voor de drie stedelijke kantons van Gent zelf, waarvan de Vrederechter van het 1e kanton ook Ledeberg zou moeten bedienen; Eén Vrederechter te Deinze, welke zich ook zal verplaatsen naar Nevele; Eén voor Eekloo en Kaprijke; Eén voor Kruishau-

tem en Nazareth ; Eén voor St-Amandsberg en Loochristi ; Eén voor Zomergem en Waarschoot ; Eén voor Assenede alleen, en één voor Oosterzele alleen.

Doen we hier onmiddellijk opmerken dat sommige gemeenten van den buiten, welke tot op heden bij een *landelijk* Vrederecht ingelijfd waren, thans door de nieuwe kantonale indeeling zich gaan gevoegd zien in een gansch te hunnen opzichte vreemd midden, nl. in een *stedelijk* kanton. De Gemeenten Zwijnaarde en St. Martens-Latem, vroeger tot het kanton Nazareth behoorend, worden door het wetsvoorstel ingelijfd bij het 2^e kanton Gent. Soortgelijk is het lot van de Gemeenten Beervelde, Mendonk, Sint-Kruis-Winkel, Zeveneeke en Zaffelare, welke vroeger tot het kanton Loochristie hoorden en die thans met Loochristie overgaan naar het voorstedelijke kanton van St. Amandsberg.

We vragen ons hier wel te recht af, of bij deze wijziging rekening werd gehouden met het « gewestelijk karakter » dezer gemeentegroepen ? Voorzeker niet en zulks is een groot bezwaar dat we tegen het ontwerp Pholien doen gelden, bezwaar waarover we straks nog een woordje zeggen bij onze beschouwingen over de doelstelling onzer oorspronkelijke kantonale inrichting.

Indien het ontwerp Pholien werkelijk met het gewestelijk karakter van de bevolking, ttz. met de gewoonten, gebruiken en geplogenheden van bepaalde gebieden, die een zekere geografische en geestelijke eenheid vormen, rekening had willen houden, komt het ons voor dat eerder een verschuiving van sommige gemeenten van den buiten, die tot nu toe steeds tot een stedelijk kanton hadden behoord, naar een landelijk kanton, een veel deugdelijkere herindeeling zou uitgemaakt hebben.

Het ontwerp Pholien brengt ons dus geenszins nader tot het beoogde doel, dat nochtans nagestreefd moest worden ttz. door een practischer indeeling der rechterlijke gebieden een einde maken aan den nadeeligen toestand, die in het leven werd geroepen door de schorsingswet. Het beantwoordt, bovendien, noch aan de bestrevingen van onze Rechtsorde in het algemeen, noch in het bijzonder aan de doelstelling van onze oorspronkelijke kantonale inrichting.

Onze Rechtsorde beoogt in zake rechtspleging zeer zeker het verschaffen van een goed, eenvoudig, snel en goedkoop recht aan de rechtsonderhoorigen. Elke wijziging of nieuwe indee-

ling van rechterlijke gebieden heeft dus in eerste instantie gedragen te zijn door het verlangen zulk recht te bezorgen aan wie zich wendt tot de rechterlijke overheid.

Welnu, de herindeeling volgens het ontwerp Pholien, brengt ons om te beginnen geen « goedkoop » recht. Want door het feit dat het aantal rechterlijke kantons verminderd zou worden, stijgt het aantal verplaatsingen der rechtsonderhoorigen in zeer aanzienlijke mate en meteen den omvang van het tijdverlies, dat daarmee gepaard gaat en dat vooral voor zakenmensen zoo hinderlijk is. We kunnen hier verwijzen naar een artikel van Mr Driessen in « De Standaard » van 26 Januari jl., dat ons voorbeelden van de geuite zienswijze geeft uit het Limburgsche. Men lette bv. op de gewesten, wier centra Genk en Bree zijn. Een goedkoopere rechtsbedeeling voor de lieden uit het Genksche gewest zou alleen gebracht worden door een meer practische wijziging van de Limburgsche rechterlijke arrondissementen (bv. Genk bij Hasselt in plaats van bij Tongeren) en door een vermeerdering in Limburg van de kantonale rechtbanken (oprichting te Genk zelf van een Vrederecht), welke zich overigens in Limburg opdringt wegens de steeds en snel aangroeiende bevolking.

Secundo. Dat het voorstel Pholien ten nadeele van « een snel recht » zal uitvallen, lijdt geen twijfel, in aanmerking genomen, sedert Januari 1935, de uitbreiding van de materiele bevoegdheid der Vrederechters en de uit dien hoofde voortdurende toeneming van zaken. Een Vrederechter, welke het hem toevertrouwde ambt gewetensvol tracht te vervullen, heeft dan ook zeer veel werk op de plank. Een Vrederechter, tevens gelast met den dienst van één of meer belangrijke aanpalende kantons, kan eenvoudigweg de zaken niet meer bijhouden.

Tertio. Het in gevaar brengen van « een goed recht » zou ernstig vergrooten, zoo het ontwerp Pholien de goedkeuring van het Parlement mocht wegdragen. De magistraat is overbelast van werk. Vlugge doorwerking der dossiers en stukken is vereischt, vandaar geen sprake meer van grondige instudeering der bundels. Geen tijd meer om de talloze nieuwe wetsbeschikkingen in te studeeren. Overhaastige, in stede van kalme opteekening der verklaringen door den griffier. Overhaasting dus ook in het opmaken en uitvaardigen van de vonnissen.

Het ontwerp Pholien beantwoordt verder ook

niet aan het loffelijk opzet van onze oorspronkelijke kantonnale inrichting.

Volgens onze oude rechterlijke kostuimen moesten de « Peysmaekers » (vroegere benaming voor de tegenwoordige Vrederechters) al de kleine geschillen van de streek oordeelen en vooral er op uit zijn de verzoening der partijen te bewerken. Gelijk de naam zelf het doet uitkomen hoeft de Peysmaeker eerder een vader dan wel een rechter te zijn voor zijn rechtsonderhoorigen, een soort burgervader, steeds bereid de twisten te doen bijleggen, daartoe den noodigen tijd opofferend en zeer veel geduld gebruikend. Laten we maar onmiddellijk vaststellen dat, heden ten dage en vooral in de stedelijke kantons het-verzoening-bewerken een loutere formaliteit is geworden, hetgeen zeer zeker te betreuren is. We kennen evenwel nog Vrederechters op den buiten, navolgenswaardige uitzonderingen, welke de partijen tot driemaal toe zelfs in verzoening oproepen alvorens het geschil definitief in proces in te leiden. Is dit niet prijzenswaardig en pleit dit niet en voor den goeden moed en voor het groot geduld van deze magistraten?

Er is meer. De man van den buiten gaat naar zijn Vrederechter als naar een raadsman, die hij weet op de hoogte te zijn van het gewestelijk karakter en de locale gewoonten van de streek. De stadsmensch is voor hem een vreemdeling, die, zoo oordeelt hij althans, zich niet het minst werkelijk kan interesseeren aan zijn geval.

Valt het dan niet te betreuren dat, zooals wij hooger aangeduid hebben, sommige landelijke gemeenten thans door het wetsontwerp Pholien ingelijfd worden bij stedelijke kantons? De hier fungeerende magistraten zullen het vertrouwen van de rechtsonderhoorigen der landelijke gemeenten nooit genieten.

En wat den stedelijken Vrederechter betreft, die over 't algemeen een specialist is in zake « uitkeeringen van levensonderhoud » en « huishuurkwesties », hij zal zich door het wetsontwerp Pholien, dat landelijke gemeenten aan zijn kanton heeft toegevoegd, plots gelast zien met geschillen die zuiver den « landbouw » aangehen.

Alles in alles, mag men wel staande houden, dat het ingediend wetsontwerp, in weerwil van

zijn bewoordingen beslist niet voldoende rekening heeft gehouden met het gewestelijk karakter van de bevolkingen der verscheidene streken in ons land.

In ons betoog hebben we met opzet het vraagstuk der bezuiniging buiten bespreking gelaten, vermits o.i. een goede bedeeing van het recht bij een herindeeling der rechterlijke gebieden alle andere beschouwingen primeeren moet. Besparingsbedoelingen komen hier niet in eersten rang. Werpt men ons echter op dat de afschaffing van (230 - 147) 83 kantons jaarlijks een besparing voor de schatkist beteekent van 83×44.000 fr. (44.000 fr., zijnde de aanvangswedde in de vredegerechten van 3^e en 4^e klas) of 3.652.000 fr., dan stellen we daar tegenover :

1° de door het wetsontwerp noodig gemaakte verhooging van salaris voor de titularissen, die gelast zijn met den dienst van 2 of meer der oude kantons;

2° de vergoedingen voor verplaatsings- en verblijfskosten van den magistraat en zijn griffier, telkens deze genoodzaakt worden uit hun hoofdzetel naar het nevenstaande hun thans ook onderhoorig Vredegerecht te gaan zetelen; zoodat de beoogde jaarlijksche besparingen wel ongeveer tot nul zullen gereduceerd worden.

In verband met dit alles trekken we nog de aandacht op het feit, dat herhaaldelijk in het afgelopen juridisch jaar 1937-1938 de Conferenties der Balies van het Vlaamsch gedeelte van het land in het bijzonder en van het Rijk in het algemeen in verslagen en moties den wensch naar voren gebracht hebben dat, gezien de werkloosheid der intellectueelen met een juridisch diploma, de afvloeiingsmogelijkheid voor juristen uit de advocatuur naar de magistratuur door de Regeering in overweging zou moeten genomen worden.

Zou hier niet een goede gelegenheid voorhanden zijn om over te gaan tot een eerste en onmiddellijke afvloeiing van een aantal doctors in de rechten naar een staatsambt, nl. naar het ambt van Vrederechter? Zulks te verwezenlijken ware een daad van hoog maatschappelijk belang en een dienst aan het algemeen welzijn der rechtsonderhoorigen meteen.

E. HOUBEN, advocaat,
Gent.

Abonneert U op "Rechtskundig Weekblad" !

De vergoeding toegekend aan een der echtgenooten, slachtoffer van ongeval en de goederengemeenschap

In het stelsel der wettelijke gemeenschap wordt de klassieke opvatting «Roerend dus gemeenschap» door de huidige rechtswetenschap als simplistisch beschouwd. De rechtsopvattingen hebben in den loop der tijden een evolutie doorgemaakt zoodanig dat de overeenkomsten en namelijk de huwelijkskontrakten bij gebrek aan uitdrukkelijke wetteksten naar deze heerschende rechtsgedachten moeten getoetst worden.

Onder den drang van meer individualistische huwelijkstheorieën waarvan de wet van 20 Juli 1932 een der heerschende aspecten vormt, eischen de echtgenooten — en de vrouw in het bijzonder — een persoonlijk recht op zekere waarden als de integriteit van hun fysische en morele persoon en hunne werkbekwaamheid. Zij willen slechts gedurende hun huwelijk het gebruik van deze waarden aan de gemeenschap toestaan. (1)

Volgens het burgerlijk wetboek Boek III, titel 5, kapitel II, vallen in de gemeenschap : (2)

1. De tegenwoordige en toekomstige roerende goederen t.t.z. wat de echtgenooten bezitten bij de huwelijksvoltrekking en nadien verwerven door schenking of erfenis art. 1401 B. W.

2. De roerende aanwinsten; verworven ten bezwarende titel gedurende het huwelijk door de besparingen op de inkomsten of de voortbrengsels van den arbeid (art. 1498).

3. De vruchten en de inkomsten art. 1401.

Niettegenstaande de algemeene bewoordingen van deze opsomming, maken zekere roerende goederen uitzondering.

Zoo blijven eigen : zekere produkten die aanzien worden als zijnde noch vruchten, noch inkomsten (1403) ; de roerende goederen geschonken of gelaten onder voorwaarde eigen te blijven; de persoonlijke zaken als familieaandenken, werktuigen, kledingstukken ; de roerende goederen dewelke in de plaats gesteld worden van eigen goederen door ruiling en wederbelegging; bijvoorbeeld nog de onderhoudspensioenen, de invaliditeitspensioenen.

Quid voor de schadevergoeding toegekend aan een der echtgenooten, slachtoffer van een ongeval onder het stelsel van huwgemeenschap?

Vooraleer deze kwestie te onderzoeken, dient er aan herinnerd, dat de geldsommen, die vervangbare en verbruikbare goederen zijn, dienvolgens altijd in de gemeenschap vallen behalve vergelding indien zij eigen zijn aan één der echtgenooten.

De schadevergoeding moet uit haar natuur zelf de schadeloosstelling zijn van al het geleden nadeel.

Het slachtoffer van een ongeval zal dienvolgens door deze vergoeding dezelfde materiele voordeelen moeten genieten als deze van een volledige werkkapaciteit.

Dit leidt ons naar den grond zelf van het juridisch probleem door het onderzoek naar de natuur van de waarden in wiens plaats deze schadevergoeding wordt gesteld.

Deze waarden zijn de vermindering in een fysischen persoon van den echtgenoot en de vermindering der werkbekwaamheid.

Deze fysische persoon van ieder echtgenoot maakt — het spreekt van zelf — geen deel uit van de gemeenschap. (4)

Indierdaad is er iets meer persoonlijks aan elk individu dan de persoonsintegriteit aan dewelke de werkkraft onafscheidbaar gebonden is.

De produkten van deze waarden wenschen de echtgenooten alléén in gemeenschap te brengen voor het gebruik tijdens het huwelijk.

Daarom zal bij de ontbinding der huwgemeenschap deze vergoeding hem uitsluitend eigen blijven.

Zou het aan te nemen zijn dat de schadevergoeding voor lichamelijke letsels met blijvende werkonbekwaamheid gepaard, bij de ontbinding der gemeenschap zou verdeeld worden tusschen het slachtoffer en den mede-echtgenoot of dezes erfgenamen zoodat het ongeval voor de eene een verrijking, voor de andere een verarming zou worden en des te meer bij deze ontbinding ieder echtgenoot automatisch terug over zijne werkbekwaamheid beschikt? (5)

De natuur zelf dezer waarden eischt het karakter van eigen goed. De wetgever zelf heeft de wettelijke gemeenschap van goederen niet zoo algemeen bedoeld dat zij de persoonlijkheid van ieder echtgenoot zou opslorpen.

Aldus is deze schadevergoeding noch een tegenwoordig goed, noch een goed verworven ten kosteloozen of ten bezwarenden titel, noch een inkomst.

Maar zij vertegenwoordigt waarden welke de echtgenooten persoonlijk eigen zijn en waarover de gemeenschap alleen gebruik heeft. (6)

Welnu, de toegekende vergoeding wordt in de plaats gesteld van deze verloren waarden. De meerderheid der jurisprudentie en de rechtsgeleerden nemen aan dat deze vergoeding gesubrogeerd wordt aan deze zoo persoonlijke waarden.

Deze opinie is niet alleen op artikel 1407 en 1595 al. 2 B. W. gesteund. Wel is waar bedoelt dit artikel 1407 alleen de ruiling van onroerende goederen, maar wordt nochtans door de rechtsleer en rechtspraak uitgebreid tot de roerende goederen naar het rechtsbeginsel «Subrogatum subrogati naturam capit». (7)

Dit tekstargument wordt nog bekrachtigd door de voorafgaandelijke besprekingen in de Senaat, ter gelegenheid van het nieuw artikel 224a B. W. (Pas. in 1932 p. 297).

«Mais ces indemnités (pour accident de travail et accident de droit commun) outre qu'elles peuvent être rangées dans la catégorie des «Biens Réservés» auront en même temps, nature de «Biens Propres».

Une jurisprudence récente tend en effet à les considérer comme des biens propres par application du même principe «Subrogatum» ci dessus rappelé.

Quoi de plus éminemment propre que l'intégrité physique, les souffrances endurées.

A la vérité cette remarque s'applique non seulement aux femmes exerçant une profession distincte de celle de leur mari mais à toutes les femmes mariées.

Au regard des unes et des autres les indemnités dont s'agit seront à la dissolution de la communauté exclues de la masse à partager.

BESLUIT.

De wet van 20 Juli 1932 is de bekrachtiging van de rechtsopvatting door rechtsleer en rechtspraak eensluidend voorgelaten waarbij de vrouw gehuwd onder het stelsel der wettelijke gemeenschap een persoonlijk recht heeft op de vergoeding toegekend voor een ongeval, waarvan zij slachtoffer is geweest, vóór of gedurende het huwelijk.

* * *

Een woord aangaande de bekwaamheid der gehuwde vrouw ten aanzien van de vordering tot vergoeding voor ongeval :

Rechtsleer en rechtspraak verklaren eensgezind dat de gehuwde vrouw zelf zich burgerlijke partij kan aanstellen of een proces kan instellen ten einde zich een vergoeding voor ongeval te zien toekennen mits de machtiging van haren echtgenoot (8) om reden dat haren eisch strekt tot het toekennen van een schadevergoeding die haar eigen is.

Het artikel 1424 B. W. verleent aan den man het beheer over alle persoonlijke goederen van de vrouw en laat hem dus toe alle roerende vorderingen van de vrouw in te spannen. Dit recht van heer en meester is van openbare orde, art. 1388 B. W. Maar het wordt terecht algemeen aangenomen, dat aan dit principieel geen uitzondering wordt gemaakt, wanneer de man aan zijn vrouw machtiging geeft tot het stellen van daden van beheer in zooverre de voordeelen ervan niet onttrokken worden aan het vruchtgebruik van den heer en meester der gemeenschap.

Deze opvatting wordt overigens bekrachtigd door een tekstargument. Artikel 1428 B. W. verklaart niet, dat de man uitsluitend de roerende actiën aan de vrouw toebehoorende, uitoefenen kan maar dat hij het recht heeft deze alleen uit te oefenen t.t.z. zonder de medewerking van de vrouw. (9)

Derhalve het artikel 1428 houdt geen verplichting voor, zoodat het vermogen om in rechten op te treden aan de vrouw niet ontnomen wordt. Art. 215 - 221 - wet op de wederzijdsche rechten van de echtgenooten, houden een dergelijke bepaling voor.

* * *

De toestand is verschillend wanneer het betreft een gehuwde vrouw, welke een van haar man onderscheiden beroep uitoefent.

De wet van 1932 heeft hier een speciaal patrimonium ingesteld : «De voorbehouden Goederen».

Artikel 224a bepaalt de voorbehouden goederen als volgt : «de opbrengsten van den arbeid van de vrouw alsmede het daarvan komende spaargeld als ook de vergoedingen en schadeloosstellingen die

haar toekomen uit hoofde van een ongeval en die beroepsinkomsten vervangen, waarop ze gerechtigd was te rekenen».

Welk is het praktisch belang van deze bepaling :

1.) Bij de ontbinding der huwgemeenschap, zullen de vergoedingen wegens ongeval, ten aanzien van alle getrouwde vrouwen, zoowel van deze die een onderscheiden beroep uitoefenen als van al de anderen, uitgesloten worden van de te verdeelen massa. Zij zal desaanstaande zelfs niet voorafgaandelijk aan de gemeenschap dienen te verzaken omdat deze goederen haar eigen zijn en blijven (art. 224f).

2.) De gehuwde vrouw die een onderscheiden beroep van dat van haar man uitoefent, zal gedurende het huwelijk reeds het beheer en zelfs de beschikking hebben over deze vergoedingen in hoedanigheid van voorbehouden goederen.

Een amendement door den Heer verslaggever Braun ingediend tot bepaling van den omvang der vergoedingen die voorbehouden goederen zouden zijn, werd aangenomen.

Aldus plaatst het art. 224a in het patrimonium der voorbehouden goederen zoowel de vergoedingen die voortspruiten uit een arbeidsongeval als deze uit een ongeval van gemeen recht. De eene en de andere zijn in nauw verband met het beroep van het slachtoffer : hunne gevolgen zijn altijd van aard om de werkcapaciteit en werkkraft te verminderen. (Pasin. 1932 blz. 378).

3.) De gehuwde vrouw, die een van haar man onderscheiden beroep uitoefent, zal aldus geen maritale machtiging noodig hebben om een actie tot schadevergoeding in te stellen in zooverre deze vergoeding een voorbehouden goed uitmaakt.

Zoals hierboven vermeld, bedoelde de wetgever alleen die vergoedingen, die betrekking hebben met de uitoefening van het beroep, dus alleen deze die de vermindering der werkbekwaamheid bedoelen.

Zal het moreel leed daarin begrepen worden ? Men kan eenzijdig articuleeren dat de machtiging vereischt is voor wat betreft dit deel van de vergoeding uit hoofde dat deze vordering geen betrekking heeft met de «opbrengsten van den arbeid van de vrouw.» (10)

Maar men kan evengoed voorhouden, dat de morele schade een accessorium vormt van de materiele schade, een onafscheidbaar geheel uitmaakt dewelke zich vermengt en zich opslorpt in eenzelfde oorzaak. Dat bijgevolg de vrouw, die een onderscheiden beroep uitoefent, in rechte kan optreden zonder maritale machtiging voor wat betreft de hoofdzak, insgelijks dit kan voor wat de bijzaak betreft.

J. ROMMEL,
Advocaat, Gent.

(1) Beroep Gent, 22-12-1923, B. J. 1924-190 en Obs.

(2) Gunzburg : Het Huwelijkscontract, 1935, blz. 70 n° 19 en volg.

(3) Gunzburg, op. cit., blz. 81 n° 30 en volg.

(4) Studie van Lefevre-Valentin : Les dommages-intérêts alloués aux victimes d'accident corporels tombent — ils en communauté, Revue Ass. Resp. 1935, 1737.

Civ. Brux., 5-2-1932, Pas. 1932, III, 142 en nota.

Cour Cass, fr. Req. 13-4-1921, D. P. 1922-1-5; nota Capit.

(5) B. J. 1924, 190 ; Cass. fr. 13-4-1921, Pas. 1923, II, 191 ; Cass. fr. 23-2-1921, Sirey I, 521, nota van Lacoste ; Cass. fr. 23-2-1897, D. P. 1898, I, 125 ; Corr. Dendermonde, 16-2-

1936, Rev. Ass. Resp. 1926 n° 2240; Rep. prat. dr. b. v° contrat de mariage, n° 182 en volg., (contra Gent, 10-2-1927, B. J. 1927-1937).

(6) Van de Velde: Winant Etudes sur la communauté légale, B. J. 1938, n° 12, al. 361.

(7) Baudry-Lacantinerie XIV, n° 739; Mazeaud, III, n° 2509; Planiol et Ripert, VIII, n° 216; Colin et Capitant, III, p. 69; Aubry et Rau, VIII, p. 522; Studie van Warlement, J. T. 1925, n° 3017; Jossierand, III, n° 34; Correct. Dendermonde, 11-2-1936, rev. ass. rep. 1936, n° 2240; Cass. fr. 13-4-1921, Pas. 1923, I, 191; D. P. 1898, I, 125, en Sirey 1900, I, 521.

(8) Civ. Liège, 21-1-1932, pas. 1932, III, 75; Bel. jud. 1924, col. 189; Brux. 7 mai 1925, pas. 1925, II, 191 en nota; Laurent Principes, dr. civ. XXII, n° 175; Rép. prat. dr. B. v° action civile n° 20; Baudry Lacantinerie, XIV, ibidem.

(9) Beroep Luik, 12-2-1910, B. J. 1910, 603; Jur. Comm. Liège 1909, col. 193; Gent, 14 Mei 1900, pas. 1901, II, 100; Lyon, 29 mai 1900, D. P. 1911, 2, 32; Gunzburg, op. cit. n° 98 en volg.; Planiol et Ripert, 1932, Droit civ. III, n° 1065.

(10) Amendement Lebon verworpen Pasin, blz. 380; Janssens: Les indemnités consécutives à un accident et le régime des bien réservés, B. J. 1938, n° 17 et 18, col. 547.

RECHTSPRAAK

255

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 4 Januari 1939.

Voorzitter: M. De Vos.

Raadshereen: MM. Delvaux en De Beus.

Op. Min.: M. Collard, Eerste Adv. Gen.

Pleitters: Mrs Boelens en Grégoire.

BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. — EINDVONNIS EN TUSSCHENVONNIS. — KARAKTER. — BEROEPSTERMIJNEN VOOR TUSSCHENVONNIS.

Moet aanzien worden als een eindvonnis datgene dat over den grond der rechten van partijen uitspraak doet zelfs als het eene rechtvaardiging voorschrijft omtrent den omvang of het bedrag der verplichting. Indien een pleiter verkiest afzonderlijk tegen een tusschenvonnis beroep in te stellen, moet zulks geschieden in de gewone beroepstermijnen voorzien door art. 443 W. B. Rv.

Begaux t/ Leduc.

Gezien in regelmatig en vorm voorgebracht de vonnissen, waarover beroep, door de Handelsrechtbank van Antwerpen verleend respectievelijk op 19 Mei 1936 en 13 Mei 1938.

I. Voor wat de ontvankelijkheid der beroepen betreft:

Aangezien het vonnis geveld op 19 Mei 1936 aan beroeper reeds werd beteeekend op 3 Oogst 1936; dat beroep tegen dit vonnis slechts werd ingesteld op 15 Maart 1938, hetzij 18 maanden na de beteekening;

Aangezien gezegd vonnis uitspraak doet over de wederzijdsche rechten der partijen, met vast te stellen:

a) dat het commissieloon zal aangerekend worden op het netto bedrag van den verkoopprijs aan de klanten van den « Frigidaire » aangerekend, — de koelkamer er in begrepen, en

b) dat het commissieloon aan beroepene verschuldigd is op elke bestelling door beroeper aangenomen, — om het even zoo deze bestelling niet uitgevoerd werd of er aan werd verzaakt; of zij met winst, of verlies, of aan inkooprijs werd gesloten; dat, na vaststelling dezer principen, het vonnis nog een deskundige aanstelt om enkel en alleen, volgens gezegde principen, het bedrag der alzoo vastgestelde vergoedingen uit te cijferen;

Aangezien als eindvonnis geldt het vonnis dat over den grond der rechten der partijen uitspraak

doet, om het even, zoo het eene rechtvaardiging voorschrijft omtrent den omvang of het bedrag der verplichting (Belg. Cass., 9 Juli 1891, P. 1891, I, 202);

Aangezien ten andere, al was de gezegde beslissing slechts een tusschenvonnis, nochtans artikel 451, dat in dit geval beroeper vrij laat het beroep in te stellen vóór of met het eindvonnis, hem nochtans, zoo hij verkiest het beroep afzonderlijk tegen het tusschenvonnis in te stellen, geen andere beroepstermijnen toestaat dan degene voorzien bij artikel 443;

Aangezien het beroep ingesteld tegen het vonnis van 19 Mei 1936 buiten den termijn valt voorzien bij artikel 443 Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, dus niet ontvankelijk is;

Aangezien het beroep tegen het vonnis van 13 Mei 1938 regelmatig werd ingeslagen; dat zulks ten andere niet betwist wordt; dat het dienvolgens ontvankelijk is;

Aangezien beide vonnissen recht spreken over één en dezelfde zaak tusschen dezelfde partijen betwist; dat de zaken ingeleid onder nummers 17006 en 17668 aldus verknocht zijn en dienen gevoegd;

II. Ten gronde:

Aangezien, daar het vonnis van 19 Mei 1936, tusschen partijen kracht van gewijsde heeft verworven, de principen door gezegd vonnis vooruitgezet om de rechten der partijen af te bakenen zich aan beide opdringen; dat beroeper dus niet mag toegelaten worden die principen te bekampen of trachten te doen wijken bij middel van nieuwe elementen, die hij ten dien einde zou willen aanvoeren;

Aangezien de bezwaren door beroeper tegen het vonnis van 19 Mei 1936 aangevoerd dus niet ontvankelijk zijn; dat alleen de opwerpingen tegen het vonnis van 13 Mei 1938 geopperd in aanmerking dienen te komen;

Aangezien te dien opzichte beroeper aanvoert dat « het vonnis (eindvonnis) vergeet rekening te houden van de door beroeper gedane betaling van 1155,20 frank in uitvoering van het tusschenvonnis, som die de deskundige Janssens uitdrukkelijk verklaart, in zijn geregistreerd verslag, ook begrepen te zijn in zijne afrekening;

Aangezien deze bewering door beroeper niet wordt tegengesproken; dat inderdaad in het gemeld verslag te lezen staat (bl. 8) « deze som (fr. 11.093,40) begrijpt ook al de rekeningen opgeegven in het vorige vonnis en de zaken Janssens en Hellemans, welke met hun totaal opgenomen werden »;

Aangezien de eisch van beroeper aldus op dit punt gegrond is;

Om deze redenen :

Het Hof, gehoord den heer Advocaat-Generaal Verhaegen in zijn eensluidend advies in openbare zitting gegeven omtrent de ontvankelijkheid van de beroepen, voegt samen als verknocht de zaken nrs 17006 en 17668 en er recht op doende, verklaart onontvankelijk als zijnde laattijdig het beroep ingesteld onder nr 17006 op 15 Maart 1938 tegen het vonnis geveld op 19 Mei 1936;

Verklaart het beroep ingeslagen tegen het vonnis van 13 Mei 1938 ontvankelijk, doch ongegrond, behalve voor wat betreft de som van 1155,20 frank, reeds door beroeper betaald in uitvoering van het vonnis van 19 Mei 1936. Herleidt dienvolgens de som van 11093,40 frank tot de betaling derwelke beroeper veroordeeld werd, tot een bedrag van (11.093,40 — 1.155,20 =) 9,938,20 frank;

Bekrachtigt voor het overige het vonnis a quo;

Veroordeelt beroeper tot de kosten van het beroep gericht tegen het vonnis van 19 Mei 1936, en gezien elk der partijen gedeeltelijk bezwijkt in haren eisch wat betreft het beroep tegen het vonnis van 13 Mei 1938 ingesteld, verwijst beroepene in een vierde en beroeper in de drie vierden der kosten van gezegd beroep.

256

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL (Kamer van Inbeschuldigingstelling)

28 December 1938.

Voorzitter : M. Pouppez de Kettenis de Hollaeken.

Raadsheeren : MM. Ooms en Delvaux.

Adv. Gen. : M. Van den Eynde de Rivieren.

STRAFVORDERING. — RAADKAMER. — BEVEL TOT INVRIJHEIDSTELLING. — BEROEP DOOR B. P. — NIET ONTVANKELIJK.

Het recht van beroep voorzien door artikel 19 van de wet van 20 April 1874 behoort niet aan de Burgerlijke Partij. Het beroep van de Burgerlijke Partij tegen een bevel van de Raadkamer de invrijheidstelling van een verdachte bevelend is dus niet ontvankelijk.

O. M. en Gerstel t/ Najman.

Advies :

Gezien insgelijks het beroep op 18 November 1938 door Gerstel Erno, uurwerkmaker, geboren te Munivacwska, den 1 Juli 1907, wonende te Antwerpen, Van den Nestlei, 28, tegen het voormeld bevel aangeteekend;

Aangezien ingevolge artikel 19 der wet van 20 April 1874 op de voorloopige hechtenis, het hooger beroep tegen de beschikkingen der Raadkamer in de bij artikelen 4, 5 en 8 dezer wet voorziene gevallen geveld, slechts aan het Openbaar Ministerie en aan den betichte toebehoort; dat de draagwijdte van dit artikel beperkend is;

Aangezien artikelen 1, 4 en 5 van voormelde wet slechts de zware en uitzonderlijke omstandigheden beoogen van de openbare veiligheid of van het openbaar belang — karakter die de zuiver private en

burgerlijke belangen van de burgerlijke partij niet hebben;

Aangezien bijgevolg het recht van beroep bij voormeld artikel 19 voorzien aan de burgerlijke partij niet behoort (Hayoit de Termicourt, De la loi sur la détention préventive, R. de Dr. Pénal, 1924, blz. 406, nr 44; arrest Hof van Beroep Brussel, Kamer van Inbeschuldigingstelling, 29 April 1924, in zake Guilbert Leocadie);

Aangezien dienvolgens de burgerlijke partij Gerstel Herman niet ontvankelijk is om in hooger beroep te gaan tegen de vermelde beschikking van de Raadkamer van de Rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen van 18 November 1938 betreffende de verlenging bij toepassing van artikel 5 der wet van 20 April 1874, der hechtenis van den verdachte;

Aangezien die beginselen à fortiori dienen toegepast op den belanghebbende Gerstel Erno die zich zelf niet regelmatig als burgerlijke partij aangesteld heeft en wiens beroep dientengevolge onontvankelijk is;

Gezien artikels 1, 5, 19, 20 der wet van 20 April 1874, 11, 12, 13, 24, 31 tot 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Vordert het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling, de beroepen door Gerstel Herman en door Gerstel Erno onontvankelijk te verklaren.

Arrest :

Aangezien de belanghebbenden niet verschijnen;

Gezien de ontvangstbewijzen van aanbevolen brieven verzonden op 23 December 1938 aan belanghebbenden en hun raadsman;

Gezien de wetsbepalingen van het strafvorderingswetboek nopens de inbeschuldigingstellingen, en beslissende gelijkvormiglijk het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling, na beraadslaging, geeft akte aan het Openbaar Ministerie van zijn aanzoek; en voor de redenen erin aangehaald;

Gezien artikels 1, 5, 19, 20 der wet van 20 April 1875; 11, 12, 13, 24, 31 tot 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Verklaart de beroepen door Gerstel Herman en Gerstel Erno onontvankelijk.

Gedurende de debatten der zaak werd er alleen gebruik gemaakt der Nederlandsche taal.

257

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

6 Mei 1938.

Voorzitter : M. Lagrange.

Pleiters : Mters Delvoye en Christiaen.

HUUR. — ONDERSCHIED MET PACHT. — CRITERIA.

Wanneer een verhuring tegelijkertijd gebouwen en land betreft is de aard van de verhuring afhankelijk van het hoofdvoorwerp van de overeenkomst. Dit kan worden afgeleid uit feitelijke omstandigheden.

Beck t/ Malfait.

Aangezien wanneer een verhuring tegelijk gebouwen en land betreft, de aard der pacht afhankelijk is van het hoofdvoorwerp dat naar bedoeling der handelende partijen aan de pachtovereenkomst wordt toegewezen, volgens feitelijke omstandigheden die in aanmerking dienen genomen;

Aangezien het met recht is dat de eerste rechter de pacht tusschen partijen gesloten als een landpacht heeft aanzien; dat de bestatigingen alleen in de plaatsschouwing opgesomd als beslissend voorkomen, dat de aard van het verpachte goed, woning met enkel twee kleine benedenkamers, terwijl er een oude stal aanpaalt dienend voor hennenkwekerij, met een oppervlakte van 56 aren totaal met groenten bezaaid waarvan 't meeste deel tot den verkoop is bestemd en voldoende is voor den onderhoud en de winst van de inwoners voor wie de uitbating het eenig middel van bestaan uitmaakt, ten genoegen van rechte bewijst dat de opbrengst en de uitbating van erf en land als 't voornaamste doel der partijen aanschouwd werd, tijdens het afsluiten van den pacht, en tot nog toe;

Aangezien er geen opwerping kan gesteund worden op het feit dat het goed gelegen is binnen de stad, dat het weliswaar zeer dicht bij het bebouwde gedeelte der stad gelegen is maar toch niet bevindt in een doorlopende en gezochte straat doch geheel in den buitenomtrek, zoodat het in gelijke mate de voordeelen geniet van de stad en van den buiten, hetgeen de volle uitbating en den verkoop der groenten door den pachter hoogst vergemakkelijkt;

Aangezien beroepene nog met reden doet gelden dat hij het afsluiten van den pacht, de pachteres, moeder van beroepene, aangeduid werd als landbouwster, dat er insgelijks dan bedongen werd dat de uittredende pachteres alle pachtersrechten moest betalen toekomende aan den afgaander met het ingaan op 24 December 1896; dat dusdanige verplichting wel een landpacht veronderstelt;

Aangezien er niet aangehaald wordt dat de aard van de pacht of van de uitbating sedertdien zou gewijzigd geweest zijn; dat integendeel het goed altijd enkel als groentenkwekerij wordt uitgebaat;

Om deze redenen:

De rechtbank, alle andere besluiten als ongegrond van de hand wijzende, bekrachtigt het vonnis waarvan beroep, kosten ten laste van beroeper;

* * *

Dit vonnis bekrachtigt de hiernavolgende beslissing van het

VREDEGERECHT TE KORTRIJK

2e Kanton. — 12 October 1937.

Vrederechter : M. Desmarez.

Herzien Ons vonnis van 13 Juli 1937 waarbij Wij eene plaatsschouwing bevelen hebben;

Aangezien Wij, tijdens de plaatsschouwing die den 27 Juli 1937 plaats gegrepen heeft, hebben kunnen bestatigen dat de woning van verweerder uit een keuken en 2 kleine benedenkamers bestaat, dat er een oude stal aanpaalt, thans dienende voor hennen, dat het land eene oppervlakte heeft van

56 aren en totaal met groenten bezaaid is, dat eene kleine hoeveelheid dezer groenten door verweerder en zijn vrouw kan gebruikt worden, terwijl het grootste gedeelte tot den verkoop bestemd is;

Aangezien eischers niet pogen te bewijzen dat verweerder een ander beroep uitoefent of uitoefende tijdens het sluiten der pachtovereenkomst, beroep dat moet als voornaamst aanzien worden en dat aan het verpachte goed een andere bestemming dan deze van landpacht zou geven;

Aangezien immers den 14 Oktober 1896 de pachteres van het kwestieuze goed als landbouwster aanzien was;

Aangezien de pacht aanvang genomen hebbende vóór de toepassing der wet van 7 Maart 1929; een opzeg van 2 jaar moet gegeven worden; dat de opzeg diensvolgens den 12 Februari 1937 beteekend, zijn uitwerksels maar op 25 December 1939 voorbrengen kan, op voet van art. 1775 B. W. al. 2 en 3;

Aangezien de vraag tot uitdrijving heden als ongegrond voorkomt.

Om deze redenen:

Wij, Vrederechter, gezien de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen, verwerpen de vraag als ongegrond, kosten ten laste van eischers.

258

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

22 Juni 1938.

Voorzitter : M. Laureyssens.

Op. Min. : M. Struyt.

Pleiters : Mrs Roelens en Winkelmolen.

SAMENWERKENDE VENNOOTSCHAPPEN — AFSTAND DER AANDEELEN AAN NIET-VENNOTEN. — ONGELDIGHED.

Luidens artt. 141 en 142 der wet op de vennootschappen kunnen aandelen van samenwerkende maatschappijen enkel worden afgestaan aan vennoten en slechts in de voorwaarden voorzien in de statuten.

Van den Bogaert en Van Bauwel t/ Mundelaers en Van Breedam.

Aangezien de vraag van aanleggers er toe strekt verweerders te hooren veroordeelen aan aanleggers te betalen de som van 24.000 frank zijnde den koop prijs waaraan aanleggers in dato van 9 December 1932 24 aandelen der « Samenwerkende Vennootschap Berchem's Toekomst » aankochten van zekeren heer Charles Van Genechten die op 10 Oktober 1936 in faillissement verklaard werd;

Aangezien diezelfde aandelen reeds op 7 Juli 1931 door gemelden Charles Van Genechten aan aanleggers in pand waren gegeven tot zekerheid eener leening van frs. 20.000, hem door aanleggers toegestaan; dat die leening met pand dan op 9 December 1932 in verkoop veranderd werd mits bijpassen door aanleggers van eene som van 4.000 frank;

Aangezien de overdracht dier aandelen op naam van aanleggers niet regelmatig geschiedde door vermelding op het register der aandeelhouders, met het gevolg dat de curator van het faillissement

Van Genechten bij vonnis der handelsrechtbank van 7 Januari 1938 toelating bekwam die aandelen ten bate van het faillissement te doen verkoopen of vereffenen;

Aangezien aanleggers aan verweerders verwijten in hunne hoedanigheid van beheerders van de Samenwerkende Vennootschap Berchems Toekomst verwaarloosd te hebben voor de regelmatige overdracht te zorgen en hen bijgevolg de door hen geleden schade willen aanwrijven;

Aangezien verweerders de verjaring opwerpen op voet van artikel 194 der wet op de maatschappijen maar, overwegende dat het aan verweerders aangewreven verzuim een voortdurende nalatigheid zou daarstellen, waaraan geen vertrekpunt kan toegeschreven worden en dat de schadelijke gevolgen er van hun vertrekpunt slechts vinden in het faillissement van Van Genechten, zijnde op 10 October 1936, dat dit middel van niet-ontvankelijkheid niet dient weerhouden;

Aangezien ten gronde door verweerders betwist wordt dat aanlegger ooit het eigendomsrecht op kwestieuze aandelen verwierven of meenden te verwerven; dat die betwisting als gegrond voorkomt; dat inderdaad aanlegger Van Bauwel in het register der aandelen van « Berchem's Toekomst » voor de kwestieuze aandelen eene melding van overdracht op naam van de Brouwerij De Coninck en niet van aanlegger ondertekende; dat aanleggers dus wel schijnen gehandeld te hebben voor rekening en ten bate van de N. V. Brouwerij De Coninck, waarin ze groote belangen hebben;

Aangezien zelfs in het geval zij de overschrijving op hun naam hadden geboekt; verweerders met recht opwerpen dat de bewerking op die aandelen door belanghebbenden aangegaan als nietig dient beschouwd te worden;

Aangezien luidens artikel 141 en 142 der wet op de maatschappijen, aandelen van samenwerkende maatschappijen inderdaad wel kunnen afgestaan worden tenzij aan vennoten en dit slechts in de voorwaarden voorzien in de standregelen der maatschappij;

Aangezien de standregelen van de Samenwerkende Vennootschap « Berchem's Toekomst » in hun artikel 6 bepalen: « de aandelen zijn van frs. 500, zij zijn op naam en kunnen niet afgestaan worden dan aan een deelgenoot en mits de toestemming van den beheerraad »;

Aangezien aanleggers geen deelgenooten waren;

Aangezien het aanleggers in alle geval als eerste belanghebbenden in zake, behoorden het noodige te doen om den afstand dien ze betrachten regelmatig te bewerken; dat het akkoord van verweerders nopens de bewerking niet van aard is om hen van dien zorg te ontlasten;

Aangezien de instemming van den beheerraad onmisbaar volgens de standregels door aanleggers nooit aangevraagd werd en de beheerraad nooit door hen aangemaand werd de overschrijving in het register der aandelen regelmatig te doen;

Aangezien aanlegger Van Bauwel nochtans samen met verweerders beheerder was en hij bijgevolg goed

geplaatst was om voor de regelmatigheid der bewerking, zoo zulks mogelijk was, te zorgen;

Aangezien het niet opgaat aan verweerders een eventuele nalatigheid aan te wijzen waaraan zij zich plichtig maakten;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gehoord den heer Struyf, substituit van den Prokureur des Konings, in zijn eensluidend advies in openbare zitting van 31 Mei 1938, verleent akte aan verweerders dat zij ieder het geding schatten op meer dan 20.000 frank voor elk deel van den eisch en tegenover elk der in zake zijnde partijen; verklaart de vraag van aanlegger ontvankelijk doch ongegrond, wijst aanleggers er van af en veroordeelt ze in de kosten.

259

BURGERLIJKE RECHTBANK TE VEURNE

26 Januari 1939.

Voorzitter : M. Viaene.

Rechters : MM. Verougstraete en Soenen.

Pl. : MM. Vandenberghe (van de balie van Kortrijk) en Boonen.

ARBEIDSCONTRACT. — STOOMDORSCHEN. — GEEN ARBEIDSCONTRACT TUSSCHEN LANDBOUWERS EN WERKLIEDEN DORSCHERS.

De werklieden die van hofstede tot hofstede met de dorschmachine rondgaan, en betaald worden door den landbouwer, zijn niet in dienst van dezen laatste, maar van den aannemer stoomdorscher.

Secours de Belgique t. Top.

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten;

Gezien de stukken en onder meer het vonnis van den vrederechter van het kanton Veurne, in dato van 16 Juli 1938, waartegen de verzekeringsmaatschappij «Secours de Belgique» tijdig en regelmatig beroep heeft ingesteld;

Aangezien de eisch ingesteld door beroepster, voor den vrederechter ertoe strekt te hooren zeggen voor recht dat Top Julien, toen hij op 12 September 1936 het slachtoffer was van een arbeidsongeval, in dienst was van Bataille, landbouwer te Houtem, en niet van Costenoble, aannemer-dorscher te Veurne, met wien beroepster een verzekeringsovereenkomst had gesloten;

Aangezien de eerste rechter terecht — hoewel om onjuiste beweegredenen — dezen eisch heeft afgewezen;

Aangezien de op te lossen kwestie deze is te weten of de werklieden dorschers, die van hofstede tot hofstede met de dorschmachien rondgaan, in dienst staan van de landbouwers, ofwel van den aannemer-stoomdorscher;

Aangezien de omstandigheid dat de werkmans loon van den landbouwer ontvangt, niet volstaat om tusschen landbouwer en werkmans de verhouding van werkgever tot werknemer tot stand te brengen; dat hiertoe noodig zou zijn dat de werk-

man door den landbouwer aangeworven weze, en het werk onder zijne leiding uitvoere; dat de plaatselijke gewoonte anders is, voor het werk met de dorschmachine; dat het de aannemer-dorscher is die het noodige werkvolk medebrengt op zijn ronde bij de verschillende landbouwers; dat hij ook zelf het werk toeziet en regelt;

Aangezien beroepster niet aanvoert dat de werkmans Top Julien in andere omstandigheden dan deze voormeld, aangeworven werd;

Aangezien het dus niet bewezen is dat Top Julien, op den dag van het kwestieus arbeidsongeval, in dienst stond van den landbouwer Bataille, te Houtem; (in denzelfden zin: Veurne, 11 April 1935, zaak Maes t/ Lehouck);

Om deze redenen:

De Rechtbank, verklaart het beroep ontvankelijk maar niet gegrond, bekrachtigt het vonnis waartegen beroep, en veroordeelt beroepster tot de kosten van het beroep.

NOTA.

De kwestie die in het aangehaald vonnis werd opgelost is nogal kiesch. Het gaat immers om een «grensgeval».

Het werk met de dorschmachine is een gevaarlijk werk, dat niet zelden aanleiding geeft tot ongevallen. Bij veel van die ongevallen stelt zich de vraag: wie is de werkgever: de aannemer-dorscher of de landbouwer?

In 't Veurmsche, en wellicht ook elders, worden de werklieden-dorschers doorgaans niet door den aannemer betaald. Zij krijgen hun loon van den boer, hetzij rechtstreeks, hetzij door bemiddeling van een «bendebaas» of «bundelaar». De aannemer-dorscher betaalt alleen zijn mecanici, en soms een hulpstoker. De werving der werklieden wordt veelal door den bendebaas gedaan; soms na overleg met den boer, en volgens dat de boer zelf weinig of veel eigen personeel aan het werk stelt.

Het zal in deze omstandigheden niet verwonderen dat bij gebeurlijke ongevallen, de aannemer-dorscher, of zijn verzekeringsmaatschappij, de verplichtingen spruitende uit de wet op de werkongevallen of uit het verzekeringscontract pogen te ontwijken.

Het vonnis neemt aan, dat de werklieden dorschers in dienst staan van den aannemer. Wij kennen geen andere rechtspraak, tenzij een niet uitgegeven vonnis van de rechtbank te Ieper, in tegenovergestelden zin.

Op gebied van verzekering, is de aangehaalde oplossing zeker de gelukkigste. Het is immers hoogst wenschelijk dat de werklieden-dorschers zouden verzekerd zijn, en voor de landbouwers is het practisch onmogelijk een speciale verzekering te sluiten, voor een werk dat slechts enkele uren, hoogstens een paar dagen, duren moet.

Het vraagstuk heeft ook een ander uitzicht: aan wie, aannemer-dorscher of landbouwer, moet de naleving der sociale wetten worden opgelegd (b.v. de acht urenwet, de wet op de zondagrast, op de pensioenen, enz.)?

Ingevolge recente onderrichtingen van het Ministerie moeten de ondernemingen voor mecanisch dorschen van graangewassen beschouwd worden als industrieele en niet als landbouwverrichtingen.

Het gevolg dezer beslissing, — tegen dewelke de aannemers-dorschers eene heftige campagne aan het voeren zijn, — is dat al de sociale wetten in bedoeld bedrijf voortaan zullen dienen nageleefd.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TURNHOUT

1 December 1938.

Voorzitter: M. Janssens.

Rechters: MM. van den Hove d'Erstenryck en Van Bael.
Pleiters: Mrs Smolderen en Van Gorp.

BURGERLIJK RECHT. — SCHEIDING VAN GOEDEREN. — NIETIGHEID VOORZIEN DOOR ART. 1444 B. W. — RECHT VAN DEN ECHTGENOOT ZICH HIEROP TE BEROEPEN.

De nietigheid voorzien bij art. 1444 B. W. mag ingeroepen worden niet alleen door de schuldeischers maar ook door den echtgenoot. Te vergeefs zou men analogisch art. 1167 B. W. invoeren dat uitdrukkelijk het bedrog veronderstelt.

Van Mirlo t/ Geets.

Overwegende dat verweerder, zich steunend op artikel 1444 van het burgerlijk wetboek — gewijzigd bij de wet van 12 Juli 1931 — de nietigheid inroept van het vonnis in dagteekening van 17 Maart 1938. Overwegende dat, luidens de bepalingen van dit artikel, de scheiding van goederen — ofschoon in rechte uitgesproken — nietig is, indien zij niet ten uitvoer werd gelegd door binnen dertig dagen na het vonnis begonnen vervolgingen;

Overwegende dat ter zake deze uitvoering laatsttijdig aanving, daar het vonnis eerst op 20 April 1938 werd beteeekend en partijen slechts op 27 April 1938 voor notaris Vermeulen verschenen, hetzij dus meer dan dertig dagen na de uitspraak van het vonnis;

Overwegende dat verweerder reeds ten tijde van die eerste verschijning uitdrukkelijk voorbehoud maakte, op grond van artikel 1444 B.W. in betrek met de gedane rechtspleging;

Overwegende dat de nietigheid, bij voorzeggd artikel vastgesteld, mag ingeroepen worden niet alleen door de schuldeischers maar ook door den echtgenoot, lastens dewelke de scheiding van goederen werd uitgesproken; — dat aanlegster te vergeefs aanvoert dat deze beschikking enkel zou ingevoerd geweest zijn in voordeel der schuldeischers, die derhalve alleen gerechtigd zouden zijn die nietigheid in te roepen; dat dit ook de meening is van sommige rechtschrijvers, die artikel 1444 met art. 1167 van het burgerlijk wetboek gelijk stellen (zie: Planiol en Ripert, t. IX, Nr 718. Collin en Capitant, t. III, bl. 174); dat echter de bepalingen van art. 1444 niet kunnen vergeleken worden met de «Actio Paulina» in artikel 1167 voorzien; welke vordering gesteund zijnde op het bedrog tegenover de schuldeischers gepleegd, derhalve ook alleen in dezer voordeel bestaat; dat integendeel de algemeene bewoordingen van artikel 1444 en de omstandigheid, dat de nietigheid daarin vastgelegd enkel het gevolg is van het verzuim van sommige pleegvormen; wel aanduiden dat de man, die er een onbetwistbaar belang bij heeft ook deze bepalingen mag invoeren; — dat deze interpretatie aangenomen wordt door het meerendeel der schrijvers en

door de Belgische rechtspraak (zie : Laurent, t. XXII, Nr 260, 261; Baudry, t. XVII, Nr 961; Planiol, t. III, Nr 1182; Aubry et Rau, t. VII, par. 516; Rép. prat. droit Belge, t. III, Contrat de mariage, Nr 649, 650, 651; Luik, 5-8-1875, Pas. II, bl. 399; Rechtb. Brus., 11 April 1900, Journ. Trib. 733; Rechtb. Brussel, 31-12-1912, Pas. 1913, III, bl. 85);

Overwegende dat het uitdrukkelijk voorbehoud, in het proces-verbaal van moeilijkheden gemaakt, en het verzet op 30 April 1938, aan aanlegster en aan den instrumenteerenden notaris beteekend, ontegensprekelijk uitwijzen dat verweerder nimmer het inzicht gehad heeft stilzwijgend te verzaken aan het recht van zich te beroepen op de bepalingen voorzien bij artikel 1444 van het burgerlijk wetboek;

Overwegende dat de scheiding van goederen tusschen partijen, uitgesproken door vonnis dezer rechtbank van 17 Maart 1938, derhalve als niet bestaande dient beschouwd en dat er dientengevolge ook geen uitspraak behoort gedaan over de moeilijkheden aangestipt in het proces-verbaal van 27 April 1938;

Om deze redenen :

De Rechtbank, beslissende op tegenspraak, zegt voor recht dat het vonnis dezer rechtbank van 17 Maart 1938 waardoor partijen gescheiden van goederen worden verklaard, alsmede de rechtspleging, dit vonnis voorafgaande, nietig zijn en als niet bestaande dienen beschouwd te worden en het derhalve ook overbodig is uitspraak te doen over de twistpunten tusschen partijen opgerezen in betrek met de vereffening en verdeling hunner huwelijkschgemeenschap. Veroordeelt aanlegster in kosten van dit incident.

261 CORRECTIONEELLE RECHTBANK TE DENDERMONDE

11 Januari 1939.

Voorzitter : M. A. Maillet.

Rechters : MM. Limpens en Maffei (plaatsvervangers).
Pl. : Mrs K. Piret en Willem Melis.

AANRIJDING. — HOOFDBAAN. — PRIORITEIT. — SCHADEVERGOEDING.

Het toekennen eener prioriteit aan zekere wegen door sommige artikelen van het reglement op het verkeer ontslaat den weggebruiker die deze hoofdwegen berijdt niet van de verplichtingen voortvloeiende uit de artikelen van hetzelfde reglement aan dewelke het verzekeren van den eerbied voor 's menschen leven tot grondslag dient.

De mate in dewelke de beklaagden tot het vergoeden der aangerichte schade moeten bijdragen hangt niet af van hun schuld in verband met de strafwet doch van de mate in dewelke de ongeoorloofde daad door hen gepleegd het aanrichten der schade heeft beïnvloed.

De Clercq en N. V. Brouwerij Kruger t/
Van Landeghem en P. Laureys.

Aangezien, zooals vastgesteld werd, door den eersten Rechter, de aanrijding gebeurde daar waar

de baan, gevolgd door de Clercq, eenen rechthoek vormt met de baan gevolgd door Van Landeghem;

Aangezien het belangrijk verkeer tusschen De Klinge en St-Gillis-W., langs den rechthoek gevolgd door betichte van Landeghem, het zoowel voor de Clercq als voor van Landeghem tot strengen plicht maakte de snelheid hunner voertuigen zoo te regelen dat het hun mogelijk was te stoppen voor dezen die aldaar, gebruik makende van de wegenis, onbemerkt om wille der gebouwen die op die plaats bestaan, te allen stonde konden naderen;

Aangezien het plots te voorschijn komen van eenen gebruiker der wegenis en het verhinderen daardoor van den doortocht te dier plaatse, voor geen van beide betichten iets buitengewoons kon wezen;

Aangezien de verplichting tot gematigde snelheid in dergelijke omstandigheden uitdrukkelijk opgelegd wordt door art. 42 van het verkeersreglement, hetwelk daaromtrent het beginsel, nedergeschreven in art. 41, nader bepaalt;

Aangezien beide betichten zich bijgevolg schuldig hebben gemaakt aan de overtreding hun ten laste gelegd en bedreven te St-Gillis-W. den 11 Juli 1938; dat, daarenboven, beklaagden enkel vervolgd werden wegens het miskennen van art. 42 van het verkeersreglement;

Aangezien vastgesteld is dat beide beklaagden door eene ongeoorloofde en strafbare daad de schade hebben veroorzaakt waaromtrent geklaagd wordt door de burgerlijke partijen;

Aangezien, zooals de eerste Rechter heeft verklaard, niet dient onderzocht te worden welke der gevolgde banen de ondergeschikte was, vermits het toekennen eener prioriteit door zekere artikelen van het reglement van verkeer de verplichtingen niet wegneemt voortvloeiende uit de artikelen van hetzelfde reglement aan dewelke het verzekeren van eerbied voor 's menschen leven tot grondslag dient;

Aangezien de mate in dewelke zij tot het vergoeden der aangerichte schade moeten bijdragen niet afhangt van hun schuld in verband met de strafwet, doch van de mate in dewelke de ongeoorloofde daad door hen gepleegd het aanrichten der schade heeft beïnvloed;

Overwegende dat beide beklaagden in gelijke mate de schadelijke gevolgen van het ongeval veroorzaakt hebben;

Overwegende dat ten rechte de politierechter hun de te betalen vergoedingen op gelijken voet heeft opgelegd;

Het overige zonder belang;

NOTA. — De aanrijding welke in bovenstaand vonnis behandeld wordt had plaats aan het uiteinde van een weg, die uitloopt op een hoek in T-vorm, in een anderen weg, zonder zich over dezen weg heen voort te zetten. Het geval dus voorzien bij art. 5 2° van de Wegcode.

De Politierechter en de Correctioneële Rechtbank hebben naar onze meening zeer terecht geoordeeld dat het feit, dat een der beklaagden den hoofdweg bereed en de andere uit een ondergeschikte weg den hoofdweg wilde inrijden, niet noodzakelijkerwijze alle schuld aan de aanrijding in hoofd van den tweede beklaagde veronderstelt. Dit is a fortiori het geval wanneer, zooals ter zake, de ondergeschikte weg in feite een en denzelfden verkeersweg vormt met een der deelen van den hoofdweg waarop hij aansluit, terwijl het doorlopende gedeelte van den hoofdweg, een verkeersader is van zeer geringe beteekenis.

W. M.

262

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 16 Maart 1937.

Voorzitter : M. L. Peeters.

Rechters : MM. Van Spilbeek en R. Peeters.

Referendaris : M. Noppe.

Pleiters : Mrs Struyf en Castille.

I. VERKEER. — VOORSTEEKEN AAN WEGKRUISPUNT. — INTERPRETATIE DER ARTIKELS 36 EN 57 VAN HET REGLEMENT.

II. RECHTERLIJK GEWIJSDE. — BOTSING. — SCHADE AAN BEIDE ZIJDEN. — BESLISSING OVER EISCH VAN EEN DER EIGENAARS. — GEVOLG VOOR RECHT VAN ANDEREN.

I. *Het feit dat een weggebruiker een overtreding begaat van artikel 36 4° van het Reglement op het verkeer, neemt niet weg dat de gebruiker die hij aan het kruispunt voorstak ook een overtreding zou hebben begaan door naar links uit te wijken, vermits de eerste gebruiker moet aanzien worden op grond van art. 57 2° als zijn weg vervolgende.*

II. *Wanneer bij een autobotsing de eigenaars van de beide autos schade leden, beslist de politierechter, door te vonnissen over den eisch door één van beiden als burgerlijke partij gesteld, niet over de vordering en het recht op vergoeding van den anderen eigenaar.*

Van Oorschot t/ Ghys.

Aangezien het ongeval gebeurde op 18 April 1936 op de Herenthalsche baan te Borgerhout een weinig vóór het kerkhof van Silzburg;

Aangezien de camion van verweerder kwam gereden uit de richting van Antwerpen en ter hoogte der Dassastraat naar links van de baan afstak om gemelde straat in te rijden;

Aangezien de auto-taxi van aanlegger, gevoerd door diens aangestelde Joannes Backeljau, achter verweerder kwam gereden uit dezelfde richting en op diens auto-camion aanreed op het oogenblik dat deze naar links zwenkte;

Aangezien in de omstandigheden der zaak de verantwoordelijkheid voor het ongeval tusschen beide partijen moet verdeeld worden in de verhouding van twee derden ten laste van verweerder en een derde ten laste van aanlegger zelf;

Aangezien het zeker is dat verweerder bij zijn manoeuvre om de Dassastraat in te rijden verwaarloosd heeft zich terdege te vergewissen dat dit manoeuvre kon uitgevoerd worden zonder hinder voor aanlegger's voertuig, welke zijn weg op de hoofdbaan voortzette;

Aangezien verweerder daarbij den doorgang voor aanlegger's aangestelde afgesneden heeft;

Aangezien weliswaar aanlegger's aangestelde zijnerzijds artikel 36, 4° van het K. B. van 1 Februari 1934 op de verkeerspolitie overtreden heeft en daarvoor veroordeeld werd tot eene geldboete bij vonnis van den politierechter van het kanton Borgerhout in dato 7 Oktober 1936;

Dat zulks echter niet de gedeeltelijke verantwoordelijkheid althans van verweerder uitsluit, vermits de weggebruiker, die ondanks het verbod van arti-

kel 36, 4° een ander weggebruiker voorsteekt op eene aansluiting toch moet aanzien worden overeenkomstig artikel 57, 2° als zijn weg vervolgende (Correct. Rechtbank van Leuven, 16 Januari 1937, Rechtsk. Weekblad 1936 - 37, kol. 976);

Aangezien het wel mogelijk is dat verweerder zijn linker richtingspijl uitgestoken heeft op een zekeren afstand vóór de Dassastraat;

Dat daarbij echter dient rekening gehouden te worden met de verklaring door getuige Helena De Roeck afgelegd tijdens het politieonderzoek, volgens welke getuige, die in den auto-taxi zat, verscheidene bakken op den auto-camion derwijze geladen waren, dat niet kon gezien worden of de verwittigingspijl van de autocamion uitstak;

Aangezien verweerder in het huidig geding zich als burgerlijke partij heeft aangesteld in het strafrechtelijk geding tegen verweerder's aangestelde als betichte en huidige aanlegger als burgerlijk verantwoordelijke vóór de Politierechtbank van het kanton Borgerhout;

Aangezien aanlegger om thans alle verantwoordelijkheid van zich af te schudden tevergeefs opwerpt dat het vonnis van den Politierechter vermeldt dat er geen oorzakelijk verband bestaat tusschen de botsing en de betichting waarvoor aanlegger's aangestelde strafrechtelijk veroordeeld werd;

Aangezien dit oorzakelijk verband wel bestaat, althans voor een gedeelte der verantwoordelijkheid;

Aangezien de besproken vermelding van bedoeld vonnis geen deel uitmaakt van de eigenlijke strafrechtelijke uitspraak van den Politierechter en daarvan ook niet de noodzakelijke steun is;

Aangezien op burgerlijk gebied er slechts gezag van gewijsde bestaat in geval van vervulling van al de voorwaarden voorzien door artikel 1351 van het Burgerlijk Wetboek;

Aangezien er geene indentiteit van voorwerp is tusschen den huidige eisch van Van Oorschot en de aanstelling van Ghys als Burgerlijke partij;

Aangezien in het huidig geding Ghys geen tegen-eisch gesteld heeft strekkende tot vergoeding zijner eigen schade;

Aangezien de schade ondergaan door Van Oorschot niet deze is ondergaan door Ghys en met te vonnissen op den eisch van Ghys als Burgerlijke partij, de Politierechter niet beslist heeft over eenen eisch van Van Oorschot (Burg. Rechtbank Luik, 4 Februari 1935, Pas. 1936, III. 142);

Aangaande de schade :

Aangezien de bedragen van 2140 frank en 149.80 frank onderscheidenlijk voor materiele schade aan de auto-taxi en desbetreffende taksen, niet betwist worden;

Aangezien aanlegger ingevolge eene algemeene gevolgde rechtspraak recht heeft op vergoedende interesten vanaf den dag van het ongeval, terzake op de twee derden van voormelde bedragen;

Aangezien het verlet van den auto-taxi zonder overdrijving mag berekend worden aan 75.00 frank per dag;

Aangezien er aldus aan aanlegger toekomt de twee derden der som van 3349.80 fr. (2140 fr. plus 149.80 fr. plus 85 fr. plus 975 fr.) of : 2.233,20 fr.;

Om deze redenen :

Meldt de rechtbank dat de beschikkingen der artikelen 2, 34 en 68 der wet van 15 Juni 1935 werden in acht genomen tot het opmaken van het exploit en de andere akten van rechtspleging welke het vonnis voorafgaan;

En alle andere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende, zegt voor recht dat de verantwoordelijkheid voor de gevolgen der kwetsieuze botsing tusschen partijen moet verdeeld worden in de verhouding van twee derden ten laste van verweerder en één derde ten laste van aanlegger zelf;

Dienvolgens veroordeelt verweerder aan aanlegger ten titel van schadevergoeding te betalen de som van 2.233,20 frank, te samen met de gerechtelijke intresten vanaf 23 December 1936 ;

Verwijst verweerder in de twee derden van het geheel der tot heden gerezen gerechtskosten, dit geheel begroot zijnde op 130.75 frank en in de twee derden der boekingsrechten op tegenwoordig vonnis. Laat het andere derde derzelfde kosten en rechten ten laste van aanlegger zelf en stelt de uitvoeringskosten ten laste der partij die ze zal genoodzaakt hebben;

Wijst aanlegger af van het meerdere van zijn eisch.

NOTA. — Verg. voor het eerste punt : Verbreking 7 Juli 1936.

263

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OOSTENDE

8 December 1938.

Voorzitter : M. J. Rayée.

Rechters : MM. Reynaert en Tempere.

Referendaris : M. R. Fontaine.

Pleiters : Mrs Lauwers en Vandekerckhove.

BURGERLIJK RECHT. — TOEVAL EN OVERMACHT. — KARAKTER. — BEWIJSLASTEN. — OMVANG.

In principie moeten slechts als gevallen van overmacht worden beschouwd de afwijkende en onvoorziene gebeurtenissen die een volstrekte hinderpaal stellen aan de uitvoering eener verbintenis doch niet diegene die ze slechts moeilijker of duurder maken.

De schuldenaar is niet verplicht het stellig en rechtstreeksch bewijs te leveren van toeval of overmacht doch mag het leveren door afleidingen.

Brand kan in principie niet aanzien worden als toeval; de debiteur hoeft te bewijzen dat de brand is ontstaan door toeval zooniet op zijn minst dat hij zich in de onmogelijkheid heeft bevonden een fout te begaan.

Valcke Gebroeders t/ Degels.

Aangezien de rechtsvordering tot voorwerp heeft : den verweerder te hooren veroordeelen om levering te nemen van een motor, merk Deutz-Diesel 30/33 P.K., model P.I.H. 436, met al de toebehoorten, tegen betaling van 30.000 frank contant; hem diensvolgens te veroordeelen om de eischende

vennootschap een schadeloosstelling te betalen van vijf duizend frank;

Aangezien verweerder er toe besluit : te hooren zeggen, dat zijn verplichting om levering te nemen en, bijgevolg, die om schadevergoeding te betalen, in geval hij zich niet schikt, teniet is gegaan door de kracht der dingen zelf, door de onmogelijkheid ze na te komen, en dit uit reden van twee omstandigheden :

1) het afbranden van zijn magazijn, in den nacht van den 29 op 30 September, ten gevolge van welke gebeurtenis hij de eischende vennootschap heeft getelegrafeerd : « annulez commande moteur » ;

2) de wiegering, in datum van 22 Juli 1938, vanwege de Bestendige Deputatie van den provincialen raad van West-Vlaanderen, om toelating te verleen tot het heroprichten van zijn afgebrand lompen- en beenderenmagazijn;

Aangezien verweerder, in de tweede plaats, het nadeel betwist;

Aangezien de eischende vennootschap, in haar laatste conclusies, enkel besluit tot de verbreking van het verkoopkontraat;

Aangezien men, in principe, maar als gevallen van overmacht moet beschouwen de afwijkende en onvoorziene gebeurtenissen, die een volstrekte hinderpaal stellen voor de aflevering, doch niet diegene die ze slechts moeilijker of duurder maken (Hof Gent, 6 Juli 1922; Pas. 1922-II-173);

Aangezien de schuldenaar niet verplicht is het stellig en rechtstreeksch bewijs te leveren van toeval of overmacht, doch hij mag het leveren door afleidingen (Cass. 30 Dec. 1909; Jur. Comm. Fl. 1910; Nr 3701, bl. 403);

Aangezien men door den brand aanneemt, dat een brand, in principe, geen toeval is; de schuldenaar hoeft te bewijzen, 't zij dat de brand is ontstaan door toeval, zooals, bij voorbeeld, door bliksem, zooniet, toch ten minste, dat hij zich in de onmogelijkheid heeft bevonden een fout te begaan en dat, bijgevolg, de brand noodzakelijkerwijs werd veroorzaakt door toeval of overmacht (argument art. 1733 B.W.; Laurent t. XVI, Nr 263; — De Page, t. II, Nr 599; Rechtb. Gent, 24 Dec. 1913; B. J. 1914, 247);

Aangezien verweerder zich niet nader verklaart omtrent de omstandigheden van den brand; al evenmin biedt hij aan te bewijzen, dat hij, zoo hij het voorval niet heeft kunnen voorzien noch bezweren, nochtans geen fout heeft bedreven, geen onvoorzichtigheid noch verzuim (Civ. 27 Oct. 1913; D. P. 1916-I-84);

Aangezien verweerder heel zeker een feit van hooger hand bewijst, t.t.z. een beletsel voortvloeiend uit een verbod uitgaande van de openbare overheid;

Doch dit feit van hooger hand is, hier ter zake, het gevolg van den brand, want het is ter gelegenheid van dien brand, dat de Bestendige Deputatie niet meer heeft toegelaten de magazijnen herop te richten;

Aangezien verweerder dus aansprakelijk moet gehouden worden voor het weigeren van de toe-

lating, welke hem thans wordt tegengesteld, vermits hij niet bewijst dat de brand hem in geenendeel kan worden ten laste gelegd;

Aangezien de koper, bovendien, de verplichting heeft den prijs te betalen en de zaak weg te halen; Welnu, geen één der gevallen van overmacht die verweerder inroept, stelt hem een onoverwinnelijke en een onoverkomelijken hinderpaal voor de uitvoering van zijn verplichtingen;

Aangezien de eischende vennootschap, die niet heeft opgehouden te protesteeren tegen de eenvoudige vernietiging van het verkoopkontraat, verweerder op 2 Juli 1938 voorstelde een vergoeding te betalen van vijf duizend frank, en er bijvoegde: «Indien de motor binnen het jaar wordt geleverd, willen wij dan gaarne U dit bedrag weerom vergoeden...»;

Verweerder, in afwachting van de beslissing van de Bestendige Deputatie, antwoordde den 9 Juli: «Gelief dus nog eenige dagen te wachten, de zaak zal dan misschien zonder moeite kunnen geregeld worden»;

Aangezien het den verweerder altijd vrij staat zijn hinderlijke inrichting weder op te richten buiten de stad: «dat deze inrichting best buiten de stad zou heringericht worden», merkt de Bestendige Deputatie op;

Aangezien de aan deze wederoprichting verbonden moeilijkheden geen onoverwinnelijke hinderpaal uitmaken;

Aangezien artikel 1302 uit het Burgerlijk Wetboek, daar de aflevering als hoofdverplichting geldt voor den verkoper, opzettelijk voorziet dat zoo het verkochte goed een zekere zaak is en komt teniet te gaan door toeval, de verkoper bevrijd is;

Doch dat men, bij vergelijkenis, niet zou kunnen beslissen, dat de koper niet meer verplicht is levering te nemen, noch te betalen, zoodra hij de gekochte zaak niet meer kan gebruiken;

Aangezien wat het nadeel betreft, dat er niet betwist wordt, dat de eischende vennootschap den 26 September 1938, 't zij drie weken na de dagvaarding, een identieke motor heeft de koop aangeboden voor vier en dertig duizend frank;

Aangezien zij dus den intrest heeft verloren op dertig duizend frank één jaar lang en, ten minste, duizend frank op het kapitaal,

Om deze redenen:

De Rechtbank, beslissende op tegenspraak, toepassing gedaan van artikels 2, 34, 36, 37, 40, 41 en 64 der wet van 15 Juni 1935, zonder de meerdere of strijdige conclusies van partijen in aanmerking te nemen, verleent de eischende vennootschap akte dat zij de doeleinden van haar vraag beperkt tot de verbreking van het verkoopkontraat;

Verklaart dit verbroken ten ongelijke van verweerder en veroordeelt hem om als schadevergoeding drie duizend vijfhonderd frank te betalen, vermeerderd met de gerechtelijke rente en de proceskosten begroot op fr. ...

Wijst de eischende vennootschap af van het overige harer vraag.

264

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 27 October 1938.

Voorzitter: M. Claeys.

Rechters: MM. Loicq en De Baillie.

Referendaris: M. Maraite.

Pl.: Mrs Vanderplanken (Antwerpen) en Hubené.

SCHEEPSBEVRACHTING. — AANVANGSDATUM DER INLADING. — ESSENTIEEL BESTANDDEEL. — ONTBINDING. — VOORAFGAANDE INVERTOEFSTELLING.

De aanvangsdatum voorzien voor de inlading is een essentieel bestanddeel van de overeenkomst van scheepsbevrachting.

De ontbinding ervan geschiedt zonder voorafgaandelijke invertoefstelling in de voorwaarden voorzien bij art. 37 van de wet op de rivierbevrachting.

Er is eveneens van rechtswege in gebreke stelling door het feit dat eischer, door zijn schuld, de bedongen termijnen voor de ladingen heeft laten vervallen.

Diels t/ Comptoir Gantois d'Affrètement en cons.

Aangezien uit de bestanddeelen der zaak blijkt, dat eerste verweester, bij overeenkomst in datum 14 April 1938, het schip «Twee Gebroeders», toebehoorende aan aanlegger, heeft bevracht voor rekening van tweede verweester, om te Antoin 370 tonnen blokstenen in te laden en ze naar Dendermonde te vervoeren, tegen een scheeploon van 11 fr. per ton;

Aangezien, luidens de bewoordingen dezer overeenkomst, er uitdrukkelijk bedongen werd, dat het schip zich aan te bieden had ter kaai der cementfabriek «Ciments de l'Escaut», den Dinsdag, 19 April 1938.

Aangezien het onomstootbaar vast staat, dat aanlegger slechts op 22 April 1938 ter aangeduide inladingsplaats aankwam;

Dat eerste verweester derhalve op 20 April 1938 voormelde bevrachting per telegram opzegde en het schip «Ganrizankar» bevrachtte tot de hierboven omschreven doeleinden;

Aangezien aanlegger, bij exploit in datum 28 Juni 1938, verweerders vóór deze Rechtbank heeft betrokken, om zich aldaar gezamenlijk en hoofdelijk of minstens de eene bij gebrek aan den andere te hooren verwijzen hem ten titel van schadeloosstelling de som van 1220,95 frank te betalen met de gerechtelijke interesten en de kosten des geding;

Aangezien aanlegger, tot staving van dezen eisch, eenen brief in datum 15 April 1938 te vergeefs inroept, waarbij eerste verweerder hem uitnoodigde, in geval dat het schip «Twee Gebroeders» den Zaterdag 16 April niet leeg zou zijn, naar de Cementfabriek Antoin nr. 44 «Ciments de l'Escaut» te telefoneeren om te zeggen wanneer de inlading zou kunnen geschieden; vermits, tegenover de stelling

ontkenningen hem tegengeworpen, hij noch bij geschrifte noch bij getuigen het bewijs oplevert of aanbiedt op te leveren, dat, in antwoord op een door hem toegezonden brief of op een telefoongesprek, eerste verweerster in strijd met de geschreven meldingen der bevrachtingsovereenkomst, zich akkoord heeft verklaard om de hierboven aangehaalde inlading op 22 April 1938 te verschuiven (Beroepsh. Gent, 6 Januari 1926 — J. C. Fl. 1926, 4654, 111, — Beroepsh. Gent, 4 Februari 1926, — J. C. Fl. 1926, 4655, 113.);

Aangezien aanlegger, bij gemis aan een zulkdanig bewijs, derhalve dient beschouwd als te kort te zijn gekomen aan een der wezenlijke verbintenissen, welke hij bij de tusschen partijen op 14 April 1938 gesloten overeenkomst, op zich had genomen en eerste verweerster mitsdien ontegensprekelijk gerechtigd was, bij toepassing van artikel 37 der wet van 5 Mei 1936 op de rivierbevrachting, gezegde overeenkomst te ontbinden;

Aangezien het gansch ten onrechte is, dat aanlegger er aan eerste verweerster het verwijt van maakt, dat zij hem vooraf in gebreke niet heeft gesteld;

Aangezien, inderdaad, voornoemd artikel 37 zulkdanige formaliteit niet voorschrijft, maar aan den inlader zonder meer het recht toekent de bevrachting op eigen gezag op te zeggen, zoodra hij, bij een proces-verbaal opgemaakt door een deurwaarder, of ondertekend, hetzij door een agent van de haven of van bruggen en wegen, hetzij door twee getuigen, heeft doen vaststellen dat het bevrachte schip zich niet op den bepaalden tijd op de aangewezen laadplaats bevindt (P. Demeur. L'Affrètement fluvial sous le régime de la loi du 5 mai 1936, n° 60, blz. 59);

Aangezien de voorlegging van zulk proces-verbaal, dat enkel ten doel heeft de afwezigheid van het bevrachte schip wettelijk te bewijzen, zich ter zake oogenschijnlijk niet opdringt, vermits aanlegger uit eigen beweging erkent, dat hij zich slechts op 22 April 1938 bij de cementfabriek «Ciments de l'Escaut» te Antoing heeft kunnen aanmelden;

Aangezien overigens, luidens de algemeene rechtsbeginselen, aanlegger van rechtswege in gebreke werd gesteld, door het feit alleen, dat hij door zijn schuld den bedongen termijn voor de lading heeft laten vervallen, vermits het hier een verbintenis van doen gold en artikel 1146 van het burgerlijk wetboek uitdrukkelijk bepaalt, dat de schuldeischer ontslagen is van de verplichting den schuldenaar aan te manen wanneer deze den termijn heeft laten verlopen, waarin de door hem aangegane verbintenis slechts kon worden uitgevoerd; (Laurent, Dr. Civil d. XVI, n° 239, blz. 303);

Aangezien uit het eerder overwogene volgt, dat de eisch van allen ernstigen grond ontbloomt is;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige conclusiën verwerpende, verklaart den eisch ongegrond, wijst hem af en veroordeelt aanlegger tot al de kosten dezes.

265

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN (in handelszaken)

25 November 1938.

Voorzitter : M. Ridder Paul de Schaetzen.

Rechters : MM. Van Caenegem en Thoné.

Pleiters : Mrs Driessen en Ulrix.

BBURGERLIJKE RECHTSVORDERING. — GETUIGENVERHOOR. — WRAGING. — ART. 283 BURG. RECHTSV. — OPSOMMING. — NIET LIMITATIEF. — OOGENBLIK DER WRAGING. — NA VERHOOR ONTVANKELIJKHEID INDIEN BEWEZEN DOOR GESCHRIFT.

Art. 283 Wetboek van burgerlijke rechtspleging mag volgens een algemeen aangenomen rechtspraak niet limitatief worden uitgelegd doch kan uitgebreid tot andere personen. Indien in algemeenen regel de hoedanigheid van handelsreiziger niet volstaat om te worden gewraakt is zulks nochtans niet meer het geval wanneer deze handelsreiziger er belang bij heeft dat het proces een voor hem gunstig verloop zou hebben. Luidens art. 282 Wetboek van burgerlijke rechtspleging kan een wraking na het getuigenverhoor worden ingeroepen indien zij gestaafd is door geschrift; de redenen der wraking kunnen blijken uit de bewoordingen van het proces-verbaal van getuigenverhoor.

Verbercht t/ Korona.

Gezien het tusschenvonniss van dezen zetel in datum van 12en November 1937 en in behoorlijken vorm voorgelegd, het uittreksel van het getuigenverhoor dat op 11en Januari 1938 plaats had inge-gevolge van voormeld vonnis;

Overwegende dat slechts één enkele getuige, handelsreiziger in dienst en voor rekening van aanlegger, werd bijgebracht;

Overwegende dat deze getuige werd gewraakt door verweerder — «als zijnde in dienst van aanlegger» —, dat echter klaarblijkelijk deze bewoordingen niet werden bedoeld als betekenende — «de dienaars of huisbedienden» — waarvan sprake in artikel 283 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging doch dat er sprake was van de hoedanigheid van handelsreiziger, wat voldoende spruit uit het antwoord van den getuige, wanneer hij wordt gehoord over de reden der wraking;

Overwegende dat artikel 283 voormeld tusschen personen die kunnen gewraakt worden als getuigen niet aanhaalt de handelsreizigers; dat het nochtans een algemeen aangenomen rechtspraak aanneemt dat de opsomming van art. 283 niet limitatief is, maar kan uitgebreid worden tot andere personen. (Gent 22 April 1868. P. II. 437).

Overwegende dat, zoo in algemeenen regel de hoedanigheid van handelsreiziger niet volstaat om te worden gewraakt, zulks nochtans het geval is wanneer deze handelsreiziger er belang bij heeft dat het proces een gunstigen afloop hebbe, als hebbende de litigieuze verkoop tot stand gebracht; dat zulks zelfs het geval zou zijn indien hij zijn commissieloon ook in geval van slechten afloop

van het geding zou mogen behouden. (R. v. K. Brussel. 23 Februari 1923 Jur. Comm. Brux. 1923, 219) en à fortiori wanneer de uitbetaling van het commissieloon van den goeden of slechten afloop van het geding zal afhangen;

Overwegende dat trouwens, moest de hoedanigheid van handelsreiziger de wraking niet rechtvaardigen, deze wraking nog haar reden van bestaan zou vinden in het belang dat getuige had in den gunstigen afloop van het proces, daar de uitbetaling van zijn loon er blijkbaar van afhing;

Overwegende dat aanlegger opwerpt dat deze reden van wraking niet kan in aanmerking genomen worden omdat men ze niet deed gelden alvorens de getuige werd onderhoord;

Overwegende dat nochtans luidens art. 282 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging een wraking na dit verhoor kan worden ingeroepen wanneer ze gestaafd is door geschrift;

Overwegende dat de redenen van deze wraking blijken uit de bewoordingen van het proces-verbaal van getuigenverhoor en derhalve moeten aanzien worden als zijnde gestaafd door geschriften. (Gent 11 Januari 1904 P. P. 441-442, en de rechtspraak Rép. Prat. Ve Enquête N° 310);

Om deze redenen:

De Rechtbank, zetelend in openbare zitting en wijzende bij tegenspraak;

Alle andere of tegenstrijdige besluiten afwijzende;

Verklaart de wraking gericht tegen den eenigen getuige Cremers gegrond, en verwijdt zijn getuigenis uit de debatten;

Stelt vast dat aanlegger niet het bewijs heeft voorgebracht van de feiten waarvoor het bewijs hem toegelaten werd, door vonnis van 12en November 1937;

Verklaart den ingestelden eisch zonder grond;

Wijst aanlegger er van af en veroordeelt hem in de kosten des geding.

266

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

3e Kanton. — 18 Maart 1939.

Rechter : M. Xavier Van Nuffel.
Pleiers : Mrs Paul Pollet en Daems.

PUBLIEK RECHT. — GEZINSVERGOEDINGEN. — LOONKONTRAKT. — BETALING VAN LOON. — BETALING VAN PATRONALE BIJDRAGEN. — ART. 5 K. B. VAN 22 NOVEMBER 1932. — TOEPASSELIJK ENKEL BIJ AMBTELIJKE INSCHRIJVING.

Wanneer het bewezen is dat een lid van een Compensatiekas er toe gehouden is loonen te betalen, is hij ook verplicht de sociale lasten te dragen, dus patronale bijdragen te betalen.

Art. 5 van het K. B. van 22 November 1932 is enkel toepasselijk bij ambtelijke inschrijving, niet in geval een toetredingsakte door het lid geteekend is geweest.

Aangezien verweerder aanvoert dat hij de gevraagde bedragen niet verschuldigd is omdat geen loonkontraat bestaan heeft tusschen hem en de werklieden voor dewelke hij verplicht is bij te dragen;

Aangezien voldoende blijkt uit de voorgelegde bescheiden dat verweerder, te zamen met zekeren Steylaerts, als patroon van bedoelde werklieden is opgetreden;

Dat de Werkrechtsheraad van Antwerpen bij verscheidene vonnissen verweerder, te zamen met Steylaerts, heeft veroordeeld tot het betalen van loon;

Dat uit de motiveering dezer vonnissen blijkt dat verweerder en Steylaerts eene feitelijke vennootschap hebben samengesteld;

Aangezien, daar verweerder gehouden is tot betaling van het loon, hij ook de sociale lasten dragen moet, hem opgelegd in het voordeel zijner werklieden;

Aangezien verweerder nog opwerpt dat volgens art. 5 van het Koninklijk Besluit van 22 November 1932 aanlegster er toe gehouden was verweerder binnen de 15 dagen te verwittigen dat hij als lid opgeschreven was;

Aangezien blijkt uit de voorgelegde bescheiden dat verweerder op 11 Juli 1935 een toetredingsakte bij aanlegster heeft ondertekend;

Aangezien artikel 5 van voormeld Koninklijk Besluit slechts van toepassing is in geval van ambtelijke inschrijving;

Aangezien de eisch diensvolgens gegrond is;

Om deze redenen :

Wij, Xavier van Nuffel, Vrederechter van det derde Kanton van Antwerpen, rechtdoende tegen sprekelijk, veroordeelen verweerder aan aanlegster te betalen, wegens voornoemde redenen, de som van fr. 581,62 met de interesten en de kosten.

267

VREDEGERECHT TE NEVELE

6 December 1938.

Vrederechter : M. André Serck (plaatsvervangend).
Pl. : Eischers in persoon en M. J. Lefevere de Ten Hove.

SCHULDEN VAN DE GEHUWDE VROUW. — KORTE VERJARINGEN. — WETTELIJKE SCHULDVERGELIJKING.

Indien een gedaagde beweert gehuwd te zijn onder een ander regiem dan dat van de wettelijke gemeenschap, doch het bewijs er van niet levert, dient hij aangezien als zijnde onderworpen aan de wettelijke gemeenschap.

De schulden door de gehuwde vrouw aangegaan, vóór het huwelijk, vallen niet in de gemeenschap, indien zij geen vasten datum hebben.

De korte verjaringen zijn uitsluitend gestaafd op een vermoeden van betaling en kunnen derhalve niet ingeroepen worden, wanneer de schuldenaar beweert dat de schuld te niet is gegaan door schuldvergelijking.

Wanneer de partijen erkennen dat zij wederkeerig schuldeischer en schuldenaar zijn van elkander, dat beide schulden een geldsom tot voorwerp hebben, effen zijn

en. opeischbaar, heeft de rechter geen ander rol te vervullen, dan het bestaan van de wettelijke schuldvergelijking vast te stellen.

Lossy en Vereecke t/ Schelstraete en Landuyt.

Aangezien de eisch strekt, na machtiging van de tweede gedaagde, tot : de solidaire veroordeeling van beide gedaagden tot het betalen van 721,50 fr., zijnde het bedrag van een factuur de dato 30 Oogst 1935, wegens het vervaardigen van kleederen en levering van verschillende kleine benodigdheden; Aangezien vóór Ons uitdrukkelijk erkend werd dat de kleederen met benodigdheden, werkelijk voor rekening van de tweede gedaagde vervaardigd werden;

Aangezien de verweerders echter stellig welkdanige schuld betwistend, opwerpen : 1° dat de schuldvordering door de verjaring voorzien door art. 2271 of 2272 van het B.W., is te niet gegaan; 2° dat de betwiste schuld in compensatie werd gebracht;

en besluiten tot de ongegrondheid van de vordering;

Aangezien... (zonder belang)

Wat de solidariteit aangaat :

Overwegend dat de verweerders in hun besluiten staande houden dat zij gehuwd zijn onder 't regiem van de scheiding van goederen; maar dat zij het bewijs van die bewering niet leveren;

Overwegend nochtans dat de schuld aangegaan werd door de tweede gedaagde alleen en vóór het huwelijk, dat zij geen vasten datum heeft, zoodat, zelfs indien de echtgenooten onderworpen zijn aan de wettelijke gemeenschap, de eisch in elk geval als ongegrond voorkomt tegenover den eersten gedaagde;

Overwegend, wat de ingeroepen verjaring betreft, dat de verweerster uit het oog verliest dat de korte verjaringen waarvan kwestie uitsluitend gestaafd zijn op een vermoeden van betaling, dat in onderhavig geval tegengesproken wordt door de ingeroepen schuldvergelijking, waarvan de echtheid slechts overeenkomstig het gemeen recht kan bewezen worden (zie : Planiol t. II, Nr 695 Baudry et Tissier, Nr 748 — Laurent, Dr. Civ. t. XXXII, Nr 517 — Kluyskens, Verbintenissen, Nr 245 — Cass. fr. 31 Oct. 1884, S. I. 1894, bl. 263; 4 Mei 1898, S. I, 1898, bl. 158; B. Verbreking 10 Dec. 1885, Pas. 1886, I, 17; 20 Dec. 1917, Pas. 1918, I, 161; Brugge 22 Juni 1910, P. 1911, III, 277);

Overwegend, wat de ingeroepen schuldvergelijking aangaat, dat het uit de debatten gebleken is dat, indien weliswaar de partijen rekeningen in compensatie brachten, deze slechts respectievelijk 400 en 402 frank bedroegen, hetgeen niet overeenstemt met de thans geëischte betaling, en de gecompenseerde rekening van de eischers uitsluitend betrekking had tot de levering van « hemden en lijven in besten interlock » of het plaatsen van een elektrische leiding, waarvoor thans geen betaling gevraagd wordt;

Overwegende dat de aanleggers niet betwisten aan de tweede gedaagde een som verschuldigd te

zijn van ten minste duizend frank, wegens achterstallige huishuur, en erkennen dat de wederkerige schulden een bepaalde som tot voorwerp hebben, dat zij effen en opeischbaar zijn, zoodat beide, tot beloop van de geringste som, te niet gaan door wettelijke compensatie;

..... zonder belang;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende :

Geven acte aan den eersten gedaagde hiervan, dat hij zijn echtgenoot machtigt om in rechte te verschijnen;

Verklaren den eisch ongegrond tegenover den eersten gedaagde;

Veroordeelen de tweede gedaagde tot het betalen aan de eischers, van de som van 721,50 fr., met de gerechtelijke intresten en de kosten;

Zeggen voor recht dat deze sommen in wettelijke schuldvergelijking komen met een niet betwiste schuldvordering van de tweede gedaagde tegenover de eischers, ten bedrage van ten minste 1000 frank, wegens achterstallige huishuur.

..... zonder belang.

268

POLITIERECHTBANK TE EKEREN

17 Februari 1938.

Rechter : Mr O. Aerts.

LEURHANDEL. — OP PROEF TER HANDSTELLEN. — BEDIENDEN OF AANGESTELDEN. — VOORWAARDEN DER STRAFBAARHEID.

Het op proef ter hand stellen aan zekere personen van electrische gloeilampen is leurhandel en derhalve strafbaar.

Indien de vervolgingen worden ingespannen tegen bedienden welke voor rekening van een patroon of een maatschappij een leurhandel uitoefenen is niet art. 2a van het K. B. van 29 December 1936 van toepassing doch wel art. 7 par. 2 van dit K. B.

Volgens art. 13d kunnen bedienden en aangestelden slechts worden gestraft indien ze opzettelijk en wetens en willens hebben gehandeld.

Op Min. t/ Vanderw...

Aangezien betichte verklaart dat hij in dienst is van den genaamde Sels Frans te Antwerpen, Lange Dijkstraat, 19, en dat hij voor dezès rekening electrische lampen «Alba» op proef ter hand heeft gesteld aan zekere personen:

Aangezien de openbare partij deze bewering niet betwist noch weerlegt;

Aangezien betichte vervolgd wordt voor overtreding van artikel 2a van het Koninklijk Besluit van 29 December 1936 op den leurhandel.

Aangezien niet dit artikel maar wel artikel 7 par. 2 van gezegd Koninklijk Besluit tegenover betichte had dienen ingeroepen te worden.

Aangezien artikel 7 par. 2 wel zegt dat de bedienden welke voor rekening van een patroon of

van een maatschappij een leurhandel uitoefenen, verplicht zijn dezelfde voorwaarden te vervullen en aan dezelfde verplichtingen onderworpen zijn als de personen welke een leurhandel voor eigen rekening uitbaten, doch zij nochtans voor wat betreft de toepassing der sancties voorzien door het kwetsieuze Koninklijk Besluit niet op dezelfde wijze behandeld worden.

Aangezien inderdaad artikel 13d slechts een straf voorziet tegenover de bedienden of aangestelden wanneer ze opzettelijk en wetens en willens gehandeld hebben.

Aangezien in de huidige zaak dit voorzeker het geval niet is, daar het vaststaat dat de patroon van betichte hem verzekerd heeft dat hij geen leurkaart moest bezitten, daar in voorgaande zaken vrijspraken werden geveld en betichte in bezit werd gesteld door zijn patroon van brieven uitgaande van het Ministerie van Economische Zaken, waaruit hij heeft kunnen afleiden dat de soort handel door zijn patroon gedreven, niet valt onder toepassing van het Koninklijk Besluit van 29 December 1936.

Aangezien dus moet aangenomen worden dat betichte ter goeder trouw heeft gehandeld en bijgevolg het feit te zijnen laste niet bewezen is.

Om deze redenen, en bij toepassing van artikel 159 van het Wetboek van Strafvordering;

De Rechtbank rechtdoende, verzendt tegensprekelijk den betichte van de vervolging zonder kosten.

269

WERKRECHTERSRAAD VAN BEROEP VOOR DE PROVINCIE ANTWERPEN EN LIMBURG

2 Mei 1938.

Voorzitter: M. Van Oekel.

Pl.: Mrs Verdellen en Van Cauwelaert.

GEMENGDE KAMER. — VONNIS VAN VERZENDING. — KRACHT VAN GEWIJSDE INDIEN NIET DOOR BEROEP BESTREDEN.

Een vonnis der gemengde Kamer van den Werkrechttersraad kan enkel door regelmatig beroep worden bestreden. Bij gebrek aan zulk beroep dient die uitspraak voor recht te worden aanschouwd en heeft derhalve de Raad van Beroep niet meer te beslissen over de hoedanigheid van werkmans of bediende.

Lambo t/ Villers.

Over de bevoegdheid:

Aangezien bij vonnis van de Gemengde Kamer van den Werkrechttersraad van Mechelen, waartegen geen beroep is aangeteekend geworden, voor recht is verklaard dat, de beroepene bediende is, en als dusdanig de zaak voor beslissing ten gronde is verzonden geworden naar de Bediendenkamer; dat, dit vonnis alleen door regelmatig beroep kan bestreden worden en bij gebrek aan zulkdanig beroep, zijn uitspraak voor recht dient aanschouwd te worden;

Aangezien diensvolgens de Raad van Beroep, Kamer voor Bedienden, niet meer te beslissen heeft

over deze hoedanigheid in hoofde van den beroepene;

Ten gronde:

Aangezien beroeper niet ontkent den beroepene zonder vooropzeg te hebben ontslagen, en dat, hij dus tot het betalen der wettelijke vergoedingen hier omtrent is gehouden, zooals terecht door den eersten raad is beslist geworden;

Om deze redenen:

Het Arbeidsgerecht van Beroep voor de provinciën Antwerpen en Limburg, Kamer voor Bedienden, alle verdere en tegenstrijdige beslitselen verwerpende, verklaart het beroep regelmatig in den vorm en ontvankelijk maar ongegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis en veroordeelt den beroeper tot de kosten.

BIBLIOGRAPHIE

STUDIECENTRUM der Naamlooze Vennootschappen.
— JAARVERSLAG door den Raad van Beheer op de Algemeene Vergadering van 29 Maart 1939 voorgelegd. — Brussel. — 1938.

Dit zeer actief studiecentrum heeft een verslag laten verschijnen over zijn bedrijvigheid gedurende het verlopen jaar. Dit verslag, al is het zeer beknopt, is uiterst belangwekkend omdat het een reeks interessante gegevens bevat betreffende de evolutie der naamlooze vennootschappen in België sedert 1928.

Men vindt er namelijk de tabellen in betreffende het bedrag der eigen fondsen van de naamlooze vennootschappen, de beurswaarde der aandelen, de resultaatrekeningen, de kapitalen door de naamlooze vennootschappen jaarlijks opgeslorpt, de zichtbare emissies van nieuw kapitaal, de dekapitalisatie der vennootschappen, het alles met een bondig doch duidelijk commentaar.

Verder wijdt het verslag bijzonder zijn aandacht aan de evolutie der vennootschappen in 1938 en geeft het de tabellen betreffende stichtingen, kapitaalverhogingen en kapitaalopsorpingen gedurende dit jaar, als ook de resultaten van het dienstjaar.

Wij hebben naar gelang van hun verschijnen in het Rechtskundig Weekblad verslag uitgebracht over de belangrijke schriften die door het studiecentrum werden uitgegeven over bepaalde vraagstukken in verband met het recht der naamlooze vennootschappen.

De lectuur van dit jaarverslag geeft een uitstekend overzicht van de buitengewone activiteit van het studiecentrum, waarvoor ieder, die bewust is van de groote tekortkomingen die zich nog voordoen in ons vennootschappenrecht, het zal dankbaar zijn.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD!!!

INGEZONDEN BIJDAGEN

INBESLAGNEMING BIJ UITVOERING VAN AUTOS

Het Koninklijk Besluit van den 30 Maart 1936, nr 300, artikel 49, heeft de artikels 596 en 597 Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging opgeheven.

De rechtelijke bewaarder die door den deurwaarder werd aangesteld bij inbeslagnemingen van roerende goederen bij uitvoering ingevolge uitvoerbare titels, is sedert het in voege komen van het vermelde K. B. uit de rechtspleging uitgeschakeld.

Op bladzijde 43 van het «Verslag aan den Koning» geeft de wetgever de redenen aan van de uitschakeling: «In 1806 kon de aanstelling van een gerechtelijk bewaarder nuttig zijn; de overvloed van tenuitvoerleggingen en de ingewikkeldheid van het heden-daagsche leven hebben echter aan zulke aanstelling elke praktisch nut ontnomen. De gerechtelijke bewaarder heeft heel wat anders te doen dan tegen een gering loon, op de in beslag genomen goederen te waken. De schuldeischer vindt dan ook zijn werkelijke bescherming in de strafsancities die den beslagen schuldenaar treffen, indien hij het bezit, dat in handen van het gerecht is gesteld, wegmaakt.

Het nieuwe artikel 600 voorziet zooals voorheen dat zij, die in beslaggenomen voorwerpen, zouden wegnemen of wegmaken, vervolgd zullen worden overeenkomstig het Strafwetboek. Het voorziet eveneens het toezicht door den deurwaarder over het behoud van de inbeslag genomen voorwerpen.

De inbeslagneming bij uitvoering van roerende aangewend om te geraken tot de uitvoering van het goederen is de gewone wijze door den deurwaarder hem toevertrouwde vonnis. Doch het is ook een uitvoering die heel wat eischt van den ambtenaar. Heel gemakkelijk zou een volledig nummer van ons weekblad kunnen gevuld worden met een opsomming van moeilijkheden die gedurig aan voorkomen. Houden we ons heden aan het nieuwe uitzicht dat de betreffende uitvoering gekregen heeft sedert het K. B. van den 30 Maart 1936 voor wat de verantwoordelijkheid aangaat van den werkenden deurwaarder in zake bewaring en behoud van de inbeslaggenomen meubelen en roerende goederen. En tusschen deze meubelen en voorwerpen kiezen we de autos, omdat het punt waarover zoo dikwijls betwisting ontstaat, bijna onvermijdelijk eigen is aan een inbeslaggenomen voertuig, in gebruik bij den schuldenaar.

Een van onze confraters, na inbeslagneming van een autorijtuig, meende dat er hem niets kon aangewreven worden als hij het voertuig in bezit liet ter vrije beschikking van den schuldenaar. Deze benuttigde dan ook verder zijn auto. Hoe het kwam, zal wel nooit geweten worden: tijdens een rondrit liep zelfde auto te pletter tegen een huisgevel. Heel eerlijk, komt de beslagene partij zijn wedervaren vertellen aan den deurwaarder die den vernielden auto doet weghalen en in een garage bergen. De advocaat van de vervolgende partij, beslaglegger, heeft den deurwaarder willen verantwoordelijk stellen voor de beschadiging. Niet voor het ongeval, natuurlijk, maar voor de gevolgen. De advocaat wees op de «nieuwe» verplichting die sedert het toepassen van het K. B. van den 30 Maart 1936, artikel 28, rust op den deurwaarder en meer bepaald op artikel 600 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging. Dit artikel 600 stelt een soort toezicht in: «De Deur-

waarder kan, met inachtneming van art. 1037 W. B. R., telkens hij het nuttig acht of hij door den beslaglegger ertoe gevorderd wordt, zich van het bestaan der in beslag genomen voorwerpen en van hun staat vergewissen.»

Dit artikel 600 is werkelijk een verlengstuk aan de verrichtingen die aan den deurwaarder worden opgelegd, maar het is of kan enkel een «voorwaardelijke» verplichting worden dit toezicht uit te oefenen. De deurwaarder «mag» uit eigen beweging toezicht houden en hij «moet» het doen als de beslaglegger er hem toe opvoert. Maar vrijwillig of op bevel, dit recht van toezicht gaat nooit verder dan «zich vergewissen van het BESTAAN en van den STAAT der inbeslaggenomen voorwerpen».

Hieronder ontleden we breder welke gevolgen het afschaffen, in zake inbeslagneming bij uitvoering van roerende goederen, van den bewaarder meebrengt of meebrengen kan voor den deurwaarder.

Zelfde confrater, die het zoo ongelukkig trof met de vorige inbeslagneming, ging ditmaal over tot de inbeslagneming van een autocamion toebehoorende aan een marktkramer. Uit voorzorg deed hij, dadelijk na afsluiten van het proces-verbaal van inbeslagneming, den camion overbrengen naar een garage, waar de auto onbruikbaar werd gemaakt en zoo zou blijven tot de schuldenaar het vonnis zou betalen of tot aan de rechtelijke verkoop van het voertuig: dat is zoolang de inbeslagneming zou bestaan.

Nu was er ten minste geen vrees meer of geen gevaar dat de auto zou stuk geraken of vernield worden en was het overblijven in de garage een waarborg voor den beslaglegger dat zijn pand zou behouden blijven.

Marktkramers zijn reizigers en nog wel van een bijzonder soort; ze hebben hun voertuig noodig om hun handel voort te zetten. Schuldenaar wilde betalen, maar om te kunnen voldoen moesten zijn zaken voortgaan en zoo werd de kring weer rond tot aan het vertrekpunt: bezit van den auto. Klacht van den schuldenaar tegen den deurwaarder om zijn willekeurig optreden en onwettig berooven van de vrije beschikking van het voertuig. Oplossing: terug-gave en toezicht.

Met al die «feiten» uit het werkelijke leven, is er beslist geen «oplossing» gekomen. En toezicht wordt in die omstandigheden eenvoudig een luxe-artikel, zonder nut.

Het is niet aan den deurwaarder te jammeren over wat niet is en wat wel zou moeten zijn, te klagen over wetteksten die de uitvoering moeilijk, zooniet onmogelijk maken. De deurwaarder moet de kunst verstaan: gevolg te geven aan orders van de eischende partijen en aan den schuldenaar het leven niet al te onmogelijk maken: dus twee tegenover mekaar loopende belangen zóó richten en zóó leiden dat er geen botsing kome en hij zelf tusschen de lijn uitgerake, zonder al te erge kleerscheuren.

Om met zekerheid te weten of de deurwaarder persoonlijk verantwoordelijk is of persoonlijk aansprakelijk kan gesteld worden, behoeven we de geldende wetteksten te onderzoeken en in deze nagaan of de overleden bewaarder is overgegaan in den persoon van den deurwaarder.

Het Koninklijk Besluit nr 300 van den 30 Maart 1936 beslist in het artikel 49: «Worden opgeheven: de artikelen... 596, 597, 598,... van het Wetboek van Burgerlijke Rechtvordering». Dat opheffen is wel klaar en duidelijk het afschaffen van den bewaarder en het afschaffen van de functie van bewaarder.

En de tekst en de geest van het nieuwe artikel 600 W. B. R. laat niet toe hier een overdracht van ambt te zien. Er is enkel sprake van een «toezicht», «une vérification», dat mag en gebeurlijk verplichtend moet uitgeoefend worden. Maar onder geen voorwendsel zou aan den deurwaarder iets kunnen aangewreven worden als hij zulk toezicht niet doet «telkens hij het nuttig acht». Hier is geen fout, zelfs geen verzuim.

Met het uitschakelen van den bewaarder is de functie vervallen en met de functie, al de verplichtingen en al de rechten er aan verbonden.

Uit twee vonnissen kunnen we uithalen wat de rechtbanken verstonden door de functie van bewaarder en wat zij beslisten over de «plichten» en de «rechten» van deze aangestelden, om daarnaast en daartegen de houding van den deurwaarder te stellen.

Door het Vredegerecht van het derde kanton Brussel, werd den 8 April 1933 geoordeeld:

De bewaarder neemt een rechtelijke bewaarneming aan.

Hij moet beletten dat de beslagene partij het inbeslaggenomen voorwerp wegneemt of doet verdwijnen.

Hij moet dit voorwerp vertoonen.

Wanneer blijkt dat een voorwerp van dusdanigen aard is dat zijn verantwoordelijkheid dan enkel gedekt is bij doorgezette toezicht, heeft hij het recht te vorderen dat het voorwerp aan hem worde afgestaan en niet te dulden dat een derde erover beschikt.

Dat die verantwoordelijkheid blijft bestaan zolang zijn hoedanigheid bestaat.

Dat hij verantwoordelijk is tegenover den beslaglegger voor het verdwijnen van het voorwerp.

Dat een verdwijnen van de zaak te wijten is aan gebrek aan oppassendheid.

Veroordeelt... tot schadevergoeding, intresten en kosten.

Dit vonnis werd opgenomen door de P.P. Juni/Juli 1933. 6e Aflevering nr 273.

In een nota verwijzen de *Pandectes Périodiques* naar de rechtsleer van Dalloz, van de *Pandectes Belges* en worden de uitspraken vermeld van Gent, 10 Augustus 1881, en Brussel, 2 Mei 1914.

Door de eerste Kamer van de Burgerlijke Rechtbank van Luik werd in zitting van 21 Februari 1913 vooral nadruk gelegd op de rechten en de verplichtingen van den deurwaarder.

Dit vonnis is vooral nu van groot belang omdat dezelfde rechtsgronden nog altijd bestaan en het wel meer dan eens voorvalt dat al te actieve confraters, naar den zin van de rechtbanken, de lijn overschrijden.

Door den deurwaarder C... werd de inbeslagneming gedaan op meubelen en andere roerende goederen te Tilff en om ze te kunnen verkoopen werden deze voorwerpen overgebracht naar Luik. En hier zit de fout. Geen verzuim, geen nalatigheid. Al te zeer bezorgd. En voor wie het nog niet wist, kan al te veel iever even zwaar doorwegen in de linkerhelmt van de balans.

«Aangezien het bewezen is dat de meubelen werden inbeslaggenomen en ze overgevoerd werden naar Luik, op order van den deurwaarder C..., hetgeen ten stelligste is bewezen door de briefwisseling tusschen den bewaarder en den deurwaarder.

»Dat met op die manier te handelen en op te treden, de deurwaarder zijn rechten is te buiten gegaan.

»Dat, door de daad zelf der aanstelling van den

bewaarder, deze alleen het recht heeft zulkdanige maatregelen te nemen of zulkdanige voorzorgen te verzoeken als de omstandigheden noodig maken; dat, wanneer een bewaking onmogelijk is of wanneer er vrees bestaat voor wegmaken der voorwerpen, het aan den bewaarder toekomt zich te wenden tot den rechter in kortgeding om van dezen het overbrengen te bekomen naar een plaats die meer zekerheid biedt.

»De deurwaarder heeft hierin geen recht van tusschenkomst.

»Dat de bewaarder een rechtelijke bewaarnemer is, die zijn macht haalt uit de beschikkingen van de wet en die ook alleen verantwoordelijk staat voor de voorwerpen aan zijn bewaking toevertrouwd; dat hij geenszins de aangestelde is van den deurwaarder en dat ieder order of opdracht door den deurwaarder gegeven een machtsmisbruik is, waarvoor hij aansprakelijk blijft; dat de taak van den deurwaarder geëindigd is van af het oogenblik dat de deurwaarder is aangesteld en hieruit volgt dat de deurwaarder geen recht heeft om order te geven met betrek tot het bewaren der voorwerpen, wat uitsluitend toekomt aan den bewaarder.

»Dat deurwaarder C..., zonder eenig recht of titel, de inbeslaggenomen meubelen heeft doen overvoeren van Tilff naar Luik en met dat doel zelfs een verhuuswagen heeft gezonden.

»Dat de deurwaarder verantwoordelijk is tegenover de beslagene partij...».

En in het tweede gedeelte van het vonnis lost de rechtbank een andere vraag op, die hier nu niet van pas komt, namelijk: de persoonlijke verantwoordelijkheid van den deurwaarder als ambtenaar en niet als machthebber of als aangestelde van de beslagleggende partij.

De hoogst gewichtige beslissing der Rechtbank van Luik werd opgenomen door het «Journal de Procédure» jaar 1913. bl. 112, art. 2248.

* * *

Het doel van de tegenwoordige bijdrage is een lijn, een afbakening te trekken in de uitoefening van ons ambt. In zake inbeslagneming bij uitvoering van roerende goederen staan we alleen, zonder hulp van de advocaten of van de rechtbanken: de deurwaarder draagt hier in het proces-verbaal van inbeslagneming de volle zwaarte van zijn verantwoordelijkheid. En we weten hoe de schuldeischers het gareel opleggen zonder dat het bij hen ooit zal opkomen na te zoeken welke harde lagen soms dienen doorsneden om dit voorbereidende werk, dat de uitvoering voorafgaat, zóó aan te pakken dat een practisch resultaat verkregen wordt. Aan de deurwaarders wordt door den wetgever, door de eischers geen initiatief gelaten; en nochtans, zoovele van onze confraters met een kwart eeuw en meer werkelijken dienst zouden kostbare richtlijnen kunnen geven...

Wanneer we de teksten herlezen van de vroegere artikels 596 en 597 van het W. B. R., bevestigd door een serie vonnissen en arresten waarvan hiervoor een beslissing over den bewaarder en een over den deurwaarder, en we daartegenover stellen de teksten van het Koninklijk Besluit van den 30 Maart 1936 en meer speciaal artikel 600 W. B. R., mogen we tot volgende besluit komen:

De werkende deurwaarder, bij inbeslagnemingen, bij uitvoering van meubelen en roerende goederen,

neemt niet de plaats in van den afgeschafte bewaarder.

De deurwaarder heeft enkel een recht van toezicht, «une vérification», verkregen: «zich vergewissen van het bestaan der voorwerpen en van hun staat». Dit «toezicht» heeft niets bindends voor den deurwaarder, zelfs geen verplichting, de deurwaarder «kan»...

Bij inbeslagneming van autos, motos, voorwerpen die heel gemakkelijk kunnen weggenomen, of vernield worden — opzettelijk of bij ongeval — zal de deurwaarder dus die voertuigen niet aan de ketting leggen, door ze onbruikbaar te maken of ze doen overbrengen naar een garage, waar ze in meer zekere bewaring zouden staan. Hij doet het niet uit eigen beweging, en bestaat er vrees voor wegmaken of voor vernielen, zal heel zijn verantwoordelijkheid gedekt zijn als hij zijn bedenkingen overmaakt aan de beslagleggende partij, die dan de keuze heeft — wat aan den deurwaarder ontzegd is — te dagvaarden in kortgeding, of af te wachten, om bij gebeurlijke voorvallen, klacht in te dienen tegen den oneerlijken schuldenaar of zijn medeplichtigen en toepassing te vorderen, voor de strafrechtbank, van artikel 507 van het Strafwetboek.

Als slot kopieeren we wat de wetgever er over dacht: «De schuldeischer vindt dan ook zijn werkelijke bescherming in de strafsancities die den beslagen schuldenaar treffen, indien hij het bezit, dat in handen van het gerecht is gesteld, wegmakaakt.» («Verslag aan den Koning», bladzijde 43.)

L. V. H.

BALIELEVEN

PLECHTIGE HERDENKING VAN DE NAGEDACHTENIS VAN Mr HENRI JASPAR

Het Verbond van Belgische Advocaten had het lofwaardig initiatief opgevat op Zaterdag, 22 dezer, een plechtige herdenking in te richten van de groote figuur die Mr. Henri Jaspar was, oud-voorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten.

De nagedachtenis van Mr. Henri Jaspar verdiende meer dan welke andere ook deze hulde. Het was dan ook een aandoenlijke plechtigheid waarbij al wie aanzien had in de rechtswereld aanwezig was.

In de zaal der plechtige zittingen van het Hof van Verbreking had de huldiging plaats onder voorzitterschap van Mr. Van Leynseele, Voorzitter van het Verbond van Belgische Advocaten.

Naast Mr H. Van Leynseele, Voorzitter van het Verbond, en Mr J. Thevenet, Voorzitter der Conférence du Jeune Barreau te Brussel, hebben aan de eere-rotonde plaats genomen: Mr P. E. Janson, Minister van Justitie; Mr Graux, d.d. Stafhouder; Mr Th. Braun; Oud-Minister De Schrijver; Mr Jamar, Eerste Voorzitter van het Hof van Verbreking; Mr Pholien, Procureur Generaal bij het Hof van Beroep; Mr Van de Kelder, Voorzitter van het Krijgshof; Mr Veldekens, Stafhouder; de Heer Baron Gilson de Rouvreur, Voorzitter der Rechtbank van Eersten aanleg; Mr Ganshof vander Meersch, Procureur des Konings te Brussel; de Heer Baron Janssens, Auditeur Generaal bij het Krijgshof; Mr Van Beirs, Voorzitter der Rechtbank van Koophandel; Mr De Vleeschouwer, Minister van Koloniën;

Oud-Stafhouders Soudan, Crockaert, A. Braun, Marcq; Staatsminister Carton de Wiart; Oud-Voorzitters van het Verbond, Vaes, Gheude; Mr Struyve, Algemeen Secretaris van het Verbond; Mr G. Romsée, voorzitter van het Vlaamsch Pleitgenootschap; Mrs Lescot en Van Reepingan, Onder-Voorzitters der Conférence du Jeune-Barreau te Brussel, en Mr Coppens, Voorzitter der Koloniale afdeeling der Conférence du Jeune Barreau.

Lieten zich verontschuldigen, onder vele andere, Staatsminister Servais, Minister A. Devèze, Baron F. Vanden Bossche, Stafhouder Demey, Oud-Minister M. L. Gérard.

In de ruime zaal, die op weinig na volzet was, hadden plaats genomen, benevens de familie Jaspar, talrijke en vooraanstaande personaliteiten uit de Magistratuur, de Balie en de Politiek; onder ander stippen wij aan Staatsministers Hymans en Theunis, Oud-Ministers A. E. Janssen en Pholien, Minister M. H. Jaspar, Stafhouder Bribosia. Er zijn ook vele dames aanwezig en talrijke confraters van de plaatselijke Balie en ook van de Balies der andere steden.

In een welsprekende rede stelde Mr Van Leynseele vooral in het licht welke buitengewone betekenis de figuur van Mr. Henri Jaspar had als vertegenwoordiger van de primauteit der geestelijke waarde en hoe hij door zijn leven als groot burger, groot advocaat en groot staatsman, een voorbeeld had gegeven dat nooit genoeg naar waarde zal kunnen geschat worden.

* * *

De Heer Paul-Emile Janson, Minister van Justitie, haalde daarna herinneringen op uit de jeugd van Mr. Henri Jaspar die hij samen met hem had doorgebracht op de Universiteit. Op pakkende wijze deed de redenaar enkele kenmerkende gebeurtenissen uit deze jeugd herleven. Hij schilderde op treffende wijze zijn bijzondere en hoogstaande karaktertrekken en de schitterende opgang die zijn loopbaan heeft gekend.

Zijn onverpoosde werkzaamheid gedurende den oorlog en zijn politieke activiteit erna werden door den spreker in het licht gesteld en de rede werd besloten met een hoogstaande samenvatting van het sterk en edel karakter van den grooten man die voor het land het voorbeeld zal blijven van fieren moed.

De groote betekenis van Mr Henri Jaspar als advocaat werd daarna behandeld door den Stokhouder Thomas Braun en deze onderlijnde in een schitterende en welsprekende rede de hooge moreele waarde van Henri Jaspar, zijn dienstvaardigheid voor de menschheid. Hij drukte vooral op het feit dat in al zijn daden Mr. Henri Jaspar trouw was gebleven aan de hoofdzakelijke regelen van het advocatenberoep.

Mr. De Schrijver, oud-minister van Justitie, sprak daarna in het Nederlandsch een prachtige rede uit om Mr. Henri Jaspar als staatsman te herdenken. Het was de eenige Nederlandsche redevoering op deze plechtigheid. Het is ons dan ook een groot genoegen den tekst hiervan hieronder te kunnen afdrucken.

Mr. Pierre Thévenet, Voorzitter van de Conférence du Jeune Barreau van Brussel, die mede met het Verbond der Belgische Advocaten deze herdenkingsplechtigheid had ingericht, besloot de reeks der spreekbeurten door aan de nagedachtenis van Mr. Henri Jaspar de hulde te brengen van de jeugd der balie, waarbij hij dankbaar herinnerde aan de groote bezorgdheid en vriendelijke tegemoetkoming die Mr Henri Jaspar steeds voor de jonge balie heeft getoond.

Deze indrukwekkende plechtigheid zal bij allen die ze bijwoonden een onvergetelijke herinnering nalaten.

* * *

*Toespraak van Mr A. E. De Schrijver op de plechtige
Huldezitting ter nagedachtenis van Staatsminister
Henri JASPAR, te Brussel in het Justitiepaleis
op 22 April 1939 gehouden.*

Ik zou het niet kunnen... en het ware de gedachtenis van den Grooten Dood die wij vandaag eeren en herdenken niet waardig, het aan te durven, in den korten tijd die mij, als aan ieder spreker is toegemeten, een volledig beeld op te hangen van de zoo veelzijdige als rijkgevulde politieke loopbaan van wijlen Staatsminister *Henri Jaspar*.

Waar anderen den Advocaat, den Vriend, den Mensch voor uwen geest zullen oproepen en aan zijn deugden en talenten herinneren, is het mijn taak en mijn voorrecht, vóór deze hooggestemde Vergadering van Magistraten en Confraters, te trachten: in eenige trekken den *Staatsman* te doen herleven.

Staatsman is hij geweest zooals hij Advocaat en Vriend was, het is te zeggen: dat hij zich geheel overgaf aan zijn werk en aan zijn zending: hartstochtelijk en toch eenvoudig; hardnekkig en toch voorzichtig.

Na, onder den oorlog, als een der actiefste elementen van het nationaal Bevoorradingscomité, uitstekende diensten aan zijn medeburgers te hebben bewezen, begint het eigenlijk politiek leven van *Henri Jaspar*, bijna onmiddellijk na den wapenstilstand wanneer hij, 48 jaar oud, in den Kroonraad wordt opgenomen.

Zijn ministerieele loopbaan, verdeeld over meer dan 12 jaren, kent drie periodes: van November 1918 tot Maart 1924; van Mei 1926 tot Juni 1931; van Oktober 1932 tot November 1934.

Drie periodes: zoo verschillend van atmosfeer en politieke toestanden waarin *Henri Jaspar* toch zoo gelijk bleef aan zichzelf.

Drie periodes: in de eerste en de derde is hij de getrouwe tuchtaanvaardende, noeste medewerker van de premiers *Delacroix*, *Carton de Wiart*, *Theunis* of de *Broqueville*. In de middenperiode, zijn glansperiode, is hij ononderbroken vijf lange jaren, de onstuimige, de doordrijvende, de wilskrachtige doch begrippe Eerste-Minister.

Drie periodes:

In November 1918 werd *Jaspar* Minister van Economische Zaken en onmiddellijk toog hij te werk: onmetelijk was het veld waarover zijn dagelijksche bedrijvigheid zich zou uitstrekken. Het Land is door den Oorlog beroofd van vele zijner productiemiddelen; de nijverheidsuitrusting is vernietigd of verouderd; de veestapel is deerlijk verminkt; 100.000 Ha. akkerland liggen verwoest; de huizen van tienduizenden gezinnen zijn vernield of onbewoonbaar. Het is een werk naar zijn gading en naar zijn hart: hij werkt langere uren iederen dag in zijn cabinet: zijn werk is nerveus, want zoo is zijn temperament — haastig, want geen uur mag verloren gaan — degelijk, want de Minister heeft een klaar inzicht in de nooden van het oogenblik; maar ook vol leiding, bevelkracht en initiatieven is zijn werk; want toen reeds zien we *Jaspar* zooals hij ons, U en mij, immer zal voorkomen: een man van de Daad en een Leider!

Ik bleef even verwijlen bij dit eerste 18 maanden Ministerieel ambt van *Jaspar* omdat het den stempel legde op heel zijn later ministerieel leven, omdat het een trouwe anticipatie is geweest van wat later in 's Lands dienst zou volgen.

Jaspar heeft in 1918-1919 kunnen ervaren hoe aan een klein land, gauw, niets anders overblijft dan den harden, wroetenden arbeid van hand en geest; hij heeft de zwakke en broze zijden van onze Economie beter kunnen peilen en meten; hij heeft ook ingezien hoe bij

de gansche bevolking de liefde voor Werk, Vrijheid en Critiek ontembaar was; maar hij heeft ook aangevoeld hoe de eerlijke inborst van zijn medeburgers, in moeilijke tijden, het zwijgen wist op te leggen aan enge verzuchtingen, om het Gemeenschappelijk Goed te dienen.

Gansch zijn Ministerleven door, wanneer *Jaspar* Minister van Buiten- of Binnenlandsche Zaken, van Koloniën of Financiën zal zijn, of wanneer hij het ambt van Eerste-Minister zal bekleeden, steeds zal vóór hem oprijzen het beeld van België stoffelijk vernietigd door den Wereldoorlog, uit zijn puinen rijzend op de kracht van zijn polsen; en steeds zal hij weten dat de aller-eerste zorg van een Regeering blijvend moet gaan naar de economische welvaart van dit dichtbevolkte Land opdat met het dagelijksch brood ook een steigend peil van beschaving zou worden verkregen. Daarom zal *Henri Jaspar* een realistische houding aannemen en er naar streven voor zijn Land te behouden of te bekomen datgene wat het voor zijn volkswelvaart meest noodig heeft.

Ook wanneer *Jaspar*, na eenige maanden aan het hoofd van Binnenlandsche Zaken en bovendien eenige weken aan het hoofd van het Departement van Landsverdediging te hebben gestaan, in November 1920 aan Buitenlandsche Zaken kwam en er bleef tot in Maart 1924, was het hem wederom gegeven een voorname rol te spelen in het domein dat hij zich meer «eigen» had gemaakt.

Daar rezen allerlei vraagstukken op: de uitvoering van de economische clausules van het Verdrag van Versailles, de talrijke besprekingen; de internationale conferenties o. a. van Cannes en Genua; de oneenigheden tusschen de Verbondenen; de soms afgezonderde positie van België; de pogingen tot het duidelijk vastleggen eener werkelijke zelfstandigheidspolitiek.

Met de mislukking van zijn ontwerp van economisch verdrag tusschen Frankrijk en België waarin hij m.i. zich vergistte omtrent de economische voordeelen welke het had kunnen medebrengen voor ons Land, ging hij heen in 1924.

Hij kwam aan Buitenlandsche Zaken terug in Oktober 1932, ruidde zijn portefeuille gedurende vier maanden voor dat van Financiën, kwam weer aan Buitenlandsche Zaken in Juni en nam ontslag in November 1934 om geen ministerieel ambt meer te vervullen: wederom had hij België's naam ten zeerste eere aangedaan.

Jaspar is — op de hem eigen wijze — een Groot Minister van Buitenlandsche Zaken geweest en hij heeft als dusdanig een rol vervuld die hem op de dankbare gevoelens vanwege zijn medeburgers recht geeft.

Toch heeft *Henri Jaspar* op meer kenschetsende manier nog, zijn Staatsmanschap laten gelden als Eerste-Minister.

Vooraf hoef ik U eraan te herinneren dat *Jaspar* Volksvertegenwoordiger was geworden voor Luik in 1919 en dit mandaat verzaakte in 1936. Hij was wel een beetje meer lastig als Kamerlid dan als Minister; hij werd de leider der parlementaire oppositie in 1925: in 1935 bestreed hij insgelijks de Regeeringspolitiek; doch ik zal de gedachtenis van *Henri Jaspar* slechts vergrooten met te zeggen dat hij meer geschapen was voor de moeilijker, de regeerende en construerende actie, als voor de, vaak weinig voldoeningsschenkende, gemakkelijker oppositioneele taken.

Zijn belangrijkste rol in het Parlement en in de Regeering speelde hij, van 1926 tot 1931, als Eerste-Minister.

In het Parlement was hij de handige debater; hij hield van den strijd die voor hem een spoorslag was om beter te doen en wanneer hij zich in het debat

wierp dan was het op een incisieven, hartstochtelijken toon, waarin men de verontwaardiging of de vreugde van den «overtuigden» hoorde; zijn gelaatskleur en «uitdrukking» veranderden als verbonden met de vezels van zijn innig gemoed! Zijn woord begeesterde en hij heeft groote welsprekendheidssuccessen gekend.

In de Regeering is hij een Leider van eerste gehalte geweest. Zijn inzicht, waarover ik vroeger gewaagde, in de economische nooden, heeft zijn werk van 1926 tot 1931 geleid: gezondmaking van 's lands financiën; aanbesteding van groote werken; begin van uitvoering van het kanaal Antwerpen-Luik; Overeenkomsten met de Stad Antwerpen voor de havenuitbreiding; verwezenlijkingen in de Kolonie, in dit alles erkent men stellig ook zijne hand.

Het hoogtepunt werd bereikt in 1930: de zaken-conjunctuur was voor België gunstig geweest, 's Lands-inkomsten waren hoog; de sociale wetgeving kon groote-lijks aangevuld en uitgebreid worden.

De herdenking van 's Rijks honderdjarige onafhankelijkheid ging gepaard met vele plechtigheden en indien deze stellig de rechtmatige ambitie van Henri Jaspar konden streelen, toch was de Staatsman vooral gelukkig omdat hij zag dat welvaart en voldoening bij velen aanwezig waren. Maar reeds teekende zich de nakende crisis af... dat wist hij en daarom streefde hij nu naar meer saamhorigheid en verstandhouding.

Het is ook onder het eerste Ministerschap van Henri Jaspar dat met de gelijkheidswetgeving tusschen Vlamingen en Walen een aanvang werd gemaakt. Er is toen heel wat tegenstribbeling geweest; Henri Jaspar had in het begin, geen duidelijk besef van de behoeften, noch van de echte gevoelens der Vlamingen. Ik herinner me goed hoe hij mij ontbood in 1928 om me uit te vragen en ik zag hoe — niet in den vorm — doch in den grond onze gedachten op mekaar botsten. Toch is het van dien zomerschen dag af dat ik mij tot hem, in eerbiedige vriendschap, heb aangetrokken gevoeld.

In de Vervlaamschingwet van de Universiteit van Gent heeft Jaspar zijn aandeel gehad: ik ben er hem steeds dankbaar voor gebleven en hij wist het.

Ook tegenover het Buitenland heeft de krachtige persoonlijkheid van den Eersten-Minister ons Land gediend: het weze me voldoende U te herinneren aan de Internationale Conferentie van den Haag in 1930 waarvan hij de werkzaamheden als Algemeen Voorzitter, schitterend wist te leiden en te doen gelukken.

Gedurende de vijf jaren van zijn Eerste-Ministerschap heeft Henri Jaspar heel wat politieke moeilijkheden ontmoet: sommige waren van principieelen, anderen van persoonlijken aard: zegde hij zelf niet graag dat hij een lastig karakter had!

Er waren veel discussies onder politieke vrienden: Ik heb dikwerf met Henri Jaspar van meening verschild omtrent verscheidene vraagstukken, nooit was hij enggeestig.

Ik zal me het recht niet aanmatigen nu reeds een definitief oordeel over Jaspar's werk als Eerste-Minister uit te spreken, doch ik wil getuigen van zijn werkzucht en van zijn wilskracht;

— van zijn durf, zijn verantwoordelijkheidszin en van zijn verwezenlijkingen;

— van zijn rechtvaardigheidsgevoelen en liefde voor den minderen man;

— van zijn groote persoonlijke belangloosheid;

— van de eerlijkheid zijner inzichten en van zijn ware leidersgaven.

Daarom zal de Toekomst, zijn Werk naar behooren weten te hoogschatten en te prijzen.

Torenhoog, boven de menschelijke onvolmaaktheden, brandde in Henri Jaspar een diep verlangen om zijn Vorst en zijn Land te dienen.

Voor Koning Albert had Jaspar eene hooge bewondering en vereering en de Vorstelijke brieven laten blijken van de waardeering van het Staatshoofd voor den Eerste-Minister; die vereering droeg Jaspar nadien over op onzen regeerenden Koning Leopold III. Die vereering deed hem eenige weken geleden, in Februari, in hooge plichtsbetrachting, de formateurs-opdracht aanvaarden wanneer voor hem de dood zoo nakend was!

Henri Jaspar is heengegaan als een dappere Krijger; zijn Vorst en zijn Land heeft hij trouw uit gansch zijn ziel gediend en in hem is één der merkwaardige natuurlogsche politieke figuren verdwenen.

Boven de horisonten van het leven is zijn ziel getogen naar het Eeuwige Vaderland, maar het aandenken van dezen hoogstverdienstelijken Staatsman zal, in ons, immer wakker blijven en met eerbied worden bewaard.

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Bezoek aan de School en het Museum van Criminologie

Voor de leden van het Verbond die op 1 April j.l. dit bezoek hebben meegemaakt was deze ontdekkingsreis in de bovenverdieping van het Justitiepaleis te Brussel een aangename verrassing.

Generaal Deguent, bestuurder der School, was zoo vriendelijk de bezoekers welkom te heeten en hun vervolgens, persoonlijk, de gewenschte uitleg te verschaffen.

De rol der School werd nader toegelicht alsook het programma der studiën der twee afdelingen. De eerste die open staat voor magistraten en advocaten en de lagere die de vorming van een wetenschappelijk aangelegd politiekorps beoogt.

Na deze toespraak werd de vergaderzaal oogenblikkelijk en automatisch omgevormd in projectiezaal en op het doek hebben de bezoekers kunnen nagaan in welke groote mate de infra-roode stralen voor de opsporing van vervalsching en bedrog kunnen aangewend worden. Het Museum werd nadien bezocht. Daar staan onder meer de plaasteren maskers der twintig laatste onthoofde moordenaars van ons land, Alle mogelijke stelsels van speeltafels en kansspelen. Alle slag van moordtuigen tot de konijnenstrop toe. Een bijzondere afdeling is gewijd aan de afdrukken van allen aard. Er werd een toestel beproefd dat oogenblikkelijk de vingerafdrukken duidelijk maakt.

Toen het bezoek een einde nam bedankte Mr Van Leynseele, Voorzitter van het Verbond, Generaal Deguent voor dit leerrijk bezoek.

VLAAMSCHE JURISTEN ABONNEERT U OP HET "RECHTSKUNDIG WEEKBLAD" !!!